

LIITE 1: LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Lausunnonantajat

Finavia Oyj
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Maskun kunta
Raision kaupunki
Ruskon kunta
Turun kaupunki
Varsinais-Suomen liitto
Varsinais-Suomen maakuntamuseo

Mielipiteen esittäjät

Yksityishenkilöiden nimien kohdalla on numerointi.

Lausunnot

Finavia Oyj toteaa, että Vaisten alue sijaitsee Turun kaupungin Lentoasema -nimisellä kiinteistöllä 823-458-1-182 (aiemmin 823-458-1-179). Finavia Oyj omistaa kyseessä olevan kiinteistön. NCC Roads Oy ja Ilmailulaitos, jonka oikeudet ja veloitteet ovat siirtyneet Finavia Oyj:lle, ovat vuonna 2007 tehneet kaksi sopimusta mm. maa-ainesten otosta ja ylijäämämaiden sijoituksesta. Sopimusten mukaan NCC Roads Oy hakee tarvittavat luvat maa-ainesten ottoon ja ylijäämämaiden läjitykseen. Sopimustilanteen muuttumisen vuoksi ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa kuvatun mukaiselle toiminnalle ei ole enää sopimusperustetta. Tämän vuoksi Finavia Oyj lausuu ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta Vaisten alueen (VE 3) osin seuraavaa. *Toiminta Vaisten alueella:* Tarkennuksena Vaisten alueelle suunniteltuihin toimintoihin Finavia toteaa, että Vaisten alueella otetaan vastaan ja läjitetään vain puhtaita ylijäämämaita. Maankaatopaikalle ei sijoiteta hyötykäytettäviä jättemateriaaleja, kuten selostuksen kappaleessa 5.1.5 mainitaan maisemoinnissa käytettävän.

Vaikutukset pohja- ja pintavesiin: Vaisten alueen nykyisen louhintatoiminnan vaikutuksia pohjaveteen tarkkaillaan lähialueiden kaivoista. Kaivoista mitataan pinnankorkeudet kerran vuodessa ja kahdesta kaivosta tarkkaillaan pohjaveden laatua kerran vuodessa. Nykyisen toiminnan vaikutuksia pintaveteen ei tarkkailla. Finavia näkemyksen mukaan nykyisen tarkkailun laajuus ei ole riittävää, jotta voitaisiin arvioida arviointiselostuksessa kuvatun toiminnan vaikutuksia, koska louhinta ulottuisi nykyisestä (+37 tasosta) huomattavasti syvemmälle (+23 tasolle) pohjavedenpinnan alapuolelle ja alueelle läjitettäisiin maa-aineksia noin 15–20 metrin paksuudelta. Pintavesivaikutuksien arvioimiseksi olisi alueella aloitettava pintavesitarkkailu. Kuivatuksen suunnittelussa ja pintavesitarkkailussa olisi otettava huomioon louhoksen kuivatus ja alueen hulevesien hallinta sekä louhinnan, maanläjityksen että maa-aineksien painumisen aikana. Alueelle ei saa missään vaiheessa muodostua lammikoita, jotka houkuttelevat alueelle lintuja, joista voi olla haittaa tai vaaraa lentoliikenteelle.

Toiminnasta yleensä: Vaisten alue sijaitsee kiitotien lähestymislinjalla lähestymisvalolinjan molemmin puolin. Täten Finavia edelleen korostaa, että räjäytysten, louhinnan ja murskauksen sekä ylijäämämaiden sijoituksen suunnittelussa on huomioitava lentoaseman toimintaan liittyvät rakenteet ja laitteet sekä toiminnan aikana on erityisesti kiinnitettävä huomiota räjäytysten suunnitteluun ja toteutukseen sekä tarkkailtava pölyämistä ja huolehdittava tarvittavasta pölynsidonnasta. Toiminnan missään vaiheessa ei saa muodostua vesilammikoita, jotka houkuttelevat alueelle lintuja, joista voi olla haittaa tai vaaraa lentoliikenteelle. Finavia edelleen korostaa, että lentoasemalle sijoittuva toiminta ei millään tavalla saa vaarantaa lentoturvallisuutta. Räjäytyksiä ei saa tehdä ilman Turun lentoaseman lennonjohdon lupaa. Toiminta tulee voida keskeyttää, mikäli lentoturvallisuutta vaarantavaa pölyämistä torjuntatoimenpiteistä huolimatta

ilmenee tai mikäli räjäytysten aiheuttama tärinä vaikuttaa lennonvarmistuslaitteistojen toimintaan (Ilmailulain (864/2014) 159 §).

Lounais-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että NCC Roads Oy suunnittelee Turun seudulle sijoituvaa kierrätystermiinaalia. Termiinaalin sijoittamista suunnitellaan kolmelle jo olemassa olevalle louhosalueelle; Isosuo Maskussa, Hujala Ruskolla ja Vaiste Turussa. Hujalan ja Vaisten alueelle suunnitellaan lisäksi louhosalueen laajentamista. Vaihtoehdoista voi toteutua useampikin. Lausunnossa käsitellään tarvedellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointia kyseisessä hankkeessa. Hankkeen keskeisiä arvioinnissa tarkasteltuja ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ovat toiminnasta aiheutuva melu, tärinä pöly ja haju sekä lisääntyvä raskas liikenne ja sen aiheuttamat vaikutukset meluun, ilman laatuun ja turvallisuuteen. Lisäksi sosiaalisina vaikutuksina on tarkasteltu erityisesti asuin- ja elinympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta, alueiden virkistyskäyttöä ja harrastusmahdollisuuksia sekä ihmisten huolia ja pelkoja. Ihmisiin kohdistuvia merkittäviäkin vaikutuksia on arvioitu esiintyvän erityisesti vaihtoehdoissa 2a ja 2b, jotka sijoittuvat Hujalan alueelle. Hankealueiden asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet on turvattu järjestämällä arvioinnin yhteydessä yleisötilaisuuksia sekä asukastyöpajoja, joissa asukkailla on ollut mahdollisuus kysyä ja saada tietoa hankkeesta ja sen vaikutuksista sekä esittää omia näkemyksiään hankkeesta ja sen vaikutuksista. Asukkaiden mielipiteet on otettu arvioinnissa huomioon. Melua on arvioitu alueella tehtyjen melumittausten ja melumallinnuksen avulla. Tulokset on havainnollistettu esittämällä ne kartoilla, joihin on merkitty myös lähin asutus. Vaikutusalueilla sijaitsevat yksityiset talousvesikaivot on merkitty kartoille ja hankkeen vaikutukset niiden veden laatuun on arvioitu. Vaikutukset Hujalan vaihtoehtojen 2a ja 2b osalta sikalatoimintaan ja sikoihin on arvioitu. Myös alueella sijaitsevien muiden toimintojen ja hankkeen yhteisvaikutukset sikalatoimintaan on arvioitu. Haitallisten vaikutusten lieventäminen kaikkien arvioitujen vaikutusten osalta on esitetty. Myös yhteisvaikutukset alueella sijaitsevien muiden toimintojen kanssa on arvioitu. Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kattavasti ja hyvin.

Maskun kunnanhallituksen käsityksen mukaan NCC Roads Oy:n YVA-selostus on laadittu kattavasti ja eri vaikutukset on otettu riittävällä tavalla huomioon. Tarkasteltuja vaihtoehtoja on useita ja eri toteuttamisvaihtoehdot on tuotu selkeästi esiin. Selostuksessa on esitetty, että melu- ja pölyvaikutukset eivät aiheuta haittaa asutukselle, vaan hankevaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia. Isosuon hankevaihtoehdossa toiminta tulisi olemaan pitkäaikaisempaa ja säännöllisempää kuin nykyinen rakentamiseen liittyvä louhinta on ollut. Lisäksi on tarkistettava, onko tuleva toiminta asemakaavan mukaista. Hujalan hankevaihtoehtojen ja varsinkin vaihtoehdon 2b vaikutukset kohdistuvat suurehkoon asukasmäärään. Jos Isosuon ja Hujalan hankevaihtoehtoja viedään eteenpäin, tulee hakemuksissa esittää kattavat selvitykset toimintojen vaikutuksista sekä lähistöllä sijaitsevien toimintojen yhteisvaikutuksista etenkin melun ja pölyn osalta. Ruskontien liikenteestä saadun palautteen perusteella on oletettavaa, että Hujala vaihtoehdoissa 2a ja 2b raskaan liikenteen lisääntyessä myös vaaratilanteet Ruskontiellä ja sen sivuteillä lisääntyvät. Lisäksi asetuksen 800/2010 vaatimukset tulee ottaa huomioon, jos Hujalan vaihtoehtoa 2b ryhdytään jatkovalmistelemaan. Asetuksen mukaan kivenlouhinta on sijoitettava siten, että etäisyys asutukseen on vähintään 300 metriä. Louhiminen voi tapauskohtaisesti edellyttää kuitenkin huomattavasti pidempiä suojaetäisyyksiä kuin asetuksessa määritelty vähimmäisetäisyys. Maskun kunta katsoo, että vaihtoehdot Isosuo, Hujala 2a ja 2b eivät ole lainkaan toteutuskelpoisia.

Raision kaupunginhallitus katsoo, että YVA-selostus on laadittu kattavasti ja eri vaihtoehtojen vaikutukset on otettu riittävällä tavalla huomioon. Tarkasteltuja vaihtoehtoja on useita ja eri toteuttamisvaihtoehdot sekä niiden mahdolliset yhdistelmät on tuotu selkeästi esiin.

Ruskon kunnanhallituksen lausunnon mukaan NCC Roads Oy:n YVA-selostus on laadittu kattavasti ja eri vaikutukset on otettu riittävällä tavalla huomioon. Tarkasteltuja vaihtoehtoja on useita ja eri toteuttamisvaihtoehdot on tuotu selkeästi esiin. Hujalan hankevaihtoehdon osalta luontovaikutukset tulee selvittää tarkemmin, jos vaihtoehtoa aiotaan viedä eteenpäin. Lisäksi asetuksen 800/2010 vaatimukset tulee ottaa huomioon, jos Hujalan vaihtoehtoa 2b ryhdytään

jatkovalmistelemaan. Asetuksen mukaan kivenlouhinta on sijoitettava siten, että etäisyys asutukseen on vähintään 300 metriä. Louhimisen osalta on huomioitava, että asetus määrittelee ainoastaan toiminnan vähimmäisvaatimukset. Louhiniinen voi tapauskohtaisesti edellyttää myös huomattavasti pidempiä suojaetäisyyksiä kuin asetuksessa määritelty vähimmäisetäisyys. Kierrätysterminaalihankkeen jatkovalmistelussa tulee kiinnittää huomio erityisesti Hujalan hankealueen herkkyyteen asutuksen määrän ja sijainnin sekä tieyhteyden takia. Hankkeen jatkosuunnittelu tulee kohdistaa hankevaihtoehtoihin ja alueille, joissa vaikutukset asukkaiden elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat vähäisimmät. Suunnittelussa tulee myös huomioida mahdollisten uusien tieyhteyksien muodostaminen. Sivulla 115 mainitaan, että kivi- ja maa-ainesten otto liittyy alueen tasaamiseen sikalarakennusten ja piha-alueen rakentamista varten. Sikaloitten rakentamista ja maa-ainesten ottoa ei saa kuitenkaan liikaa kytkeä toisiinsa, koska viimeisen sikalarakennuksen ja sen piha-alueiden louhinta sekä tasaus on jo toteutettu rakennusluvan mukaisesti. Olemassa oleva lainvoimainen louhintalupa (2a) sijoittuu tämän hetkisten sikala-alueiden ulkopuolelle ja nykyistä pihatasoa syvemmälle. Tästä johtuen sikalarakentaminen ja nykyinen sekä mahdolliset tulevat maa-ainesluvat ovat osittain eri asia. Sikalan/pihan ja louhinnan taso sekä rakennuspohjan laatu (louhittu kallio/maisemoitu täyttö) eroavat toisistaan. Ylijäämämaiden läjitys ei tue sikaloista tehdyn YVA:n suunniteltua lisärakentamista. Vaihtoehtojen 2aja 2b mukainen kierrätysterminaali- ja maanvastaanotto toiminta poikkeaa merkittävästi merkinnästä EO ja M, joten se vaatii kaavamuutoksen. Aiempiin päätöksiin perustuen myös sikalan laajentaminen vaatii kaavamuutoksen. Joten jos alueella käynnistetään kaavoitustyö, niin siinä tulee huomioida myös sikalan aluevaraukset. Ruskon valtuusto on päättänyt 24.11.2014 § 77, että alueella ei käynnistetä yleiskaavan tarkistusta tässä vaiheessa. Nykyisten Lupien toteutuksessa voi myös tulla kyseeseen uusien ympäristölupien tarve, koska laaja louhinta-alue vaatii paljon maisemointia. Lainvoimaisen maa-ainesluvan lupamääräyksenä on: '1 7. alueelle suunnitellun ylijäämämaiden levityksen osalta on selvitettävä läjittävien ylijäämämaiden määrä ja mahdollinen ympäristölupien tarve. Mikäli toiminta on katsottavissa maankaatopaikan pitämiseksi, ympäristönsuojeluasetuksen (2000/169) 5 §:n mukaan aluehallintovirasto ratkaisee vähintään 50.000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle mitoitettun maankaatopaikan ympäristölupien. YVA-asetuksen mukaan muiden jätteiden kaatopaikat, jotka on mitoitettu vähintään 50.000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle edellyttävät YVA-menettelyä.' Tällöin olisi myös kyse muualta tuotavista maa-aineksista, mutta ei varsinaisesta kierrätysterminaalista. Sallittavien maa-ainesten laatu täytyisi selvittää ympäristölupien käsittelyssä. Pysyviä rakennuksia ei ole selostuksessa suunniteltu tarvittavan. Mahdolliset väliaikaiset rakennelmat ovat yleensä toimenpideluvan alaisia, joten rakentamisen puolesta ei ole merkittäviä vaikutuksia huomioiden alueen olemassa oleva rakennuskanta. Nykyisessä yleiskaavassa ei ole määrätty maisemätyölupien tarpeesta, joten se ei tule alueella kyseeseen. Selostuksen 9. luvun mukainen vaihtoehtojen vertailuja niiden toteuttamiskelpoisuuden arviointi osoittavat, että vaihtoehdot 2aja 2b eivät ole toteuttamiskelpoisia, koska molemmissa vaihtoehdoissa on huomattavasti enemmän kielteisiä kuin myönteisiä vaikutuksia. Lisäksi vertailut osoittavat, että hankkeen sijoittuminen tiiviisti asutulle kaupunkiseudulle, jossa sekä Ruskon että Maskun asutus on lähellä, ei puolia toiminnan sijoittamista suunnitelluille alueille. Toiminta tulee heikentämään merkittävästi alueen asukkaiden asumisviihtyvyyttä ja alueen virkistyskäyttöä. Lisäksi hankkeella on merkittävä kielteinen vaikutus alueen luontoarvoille. Myös alueen sijainti huonojen liikenneyhteyksien takana ei puolia vaihtoehtojen toteuttamista. Yhteenvetona Ruskon kunnan mielestä vaihtoehtojen 2a ja 2b jatkosuunnitteluun ei ole perusteita.

Turun kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan kokonaisuutena tarkasteltuna ympäristövaikutusten arviointi on tehty kattavasti huomioiden Turun kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunnan YVA arviointiohjelmasta 21.1.2014 § 30 antama lausunto. Selostuksen mukaan hankekuvauksessa esitetyt toiminnat ovat varsin vakiintunutta tekniikkaa ja siten toteuttamiskelpoisia. Yhteiskunnallisesti hankkeen katsotaan olevan toteuttamiskelpoinen kaikkien vaihtoehtojen osalta. Toteuttamiskelpoisuus edellyttää kuitenkin kaavamuutoksen Hujalan hankevaihtoehtojen 2a ja 2b mukaiselle kierrätysterminaali- ja maankaato-paikkatoiminnalle. Ympäristövaikutusten osalta kaikki vaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia. Toteuttamiskelpoisuus edellyttää, että vaihtoehdossa 2b Hujala huomioidaan luontodirektiivin laji liito-orava, jos se

edelleen esiintyy alueella ja alueella sijaitsevat muinaisjäännökset. Sosiaalisesti toteuttamiskelpoisimpina nähdään vaihtoehdot 1 Isosuo ja 3 Vaiste. Hujalan vaihtoehtojen 2a ja 2b sosiaalista toteuttamiskelpoisuutta parantaisivat liikennejärjestelyjen parantaminen, pölynsidonnan tehostaminen sekä meluhaittojen lieventämistoimenpiteiden toteuttaminen. Turun kaupunki toteaa, että arvioitavan hankkeen tavoitteet edistävät rakennusjätteen ja maa-ainesten hyödyntämistä seudulla ja ne ovat yhdensuuntaiset Etelä- ja Länsi-Suomen jätesuunnitelman 2020 tavoitteiden kanssa. Turun kaupungissa sijaitsevan Vaisteen alueen osalta (*Vaihtoehto VE 3, Vaiste*) lausunnossa pyydetään huomioimaan kuitenkin seuraavat arviointiselostukseen liittyvät seikat:

Pohja- ja pintavesikuormitus: Suunnitellusta toiminnasta saattaa aiheutua vaikutuksia alueen pohja- ja pintavesiin, josta syystä hankkeesta vastaavan on esitettävä jatkossa (viimeistään ympäristölupahakemusasiakirjoissa) toimet alueen vesistökuormituksen vähentämiseksi ja tarkkailemiseksi. Alueen pohjavesitarkkailua tulisi täydentää siten, että kohteen ympäristöön asennetaan asianmukaiset pohjaveden tarkkailuputket pintavesivaikutuksen minimoimiseksi. Pohjavesitarkkailussa nyt olevissa talousvesikaivoissa on selostuksen mukaan todettu osin pintavesivaikutusta. Erityisesti Piipanojaan kohdistuvan pintavesikuormituksen vähentämiseksi alueelle tulisi toteuttaa työmaa- ja pintavesien lasketusaltaita tai muita vastaavia käsittelyjärjestelmiä. Pintavesiä tulee tarkkailla erillisen tarkkailusuunnitelman mukaisesti.

Maa-ainesjätteiden laadun tarkkailu: Hankkeesta vastaavan on jatkossa tarkkailtava alueelle tuotavien ja läjitettävien maa-ainesjätteiden laatua. Ylijäämämaita saa tuoda hankealueelle vain kohteista, joissa ei ole ollut maaperää pilaavaa toimintaa. Tarvittaessa läjitettävien ylijäämämaiden puhtaus on todettava soveltuvin näytteenotoin.

Hankkeen toteutus suhteessa kaavoitukseen: Selostuksen kohdassa 3.4.3 *Vaisten alue, Turku* todetaan, miten suunnitelmissa olisi otettu huomioon Moisiantien uusi linjaus sekä suunniteltu eritasoliittymä valtatie 9:lle. Edelleen todetaan, että valtatie liikennealueen reunaan varattaisiin noin 20 metriä vapaata tilaa uutta Moisiantien katualuetta varten ja ettei tällä alueella louhintaa ulotettaisi tasoon +23 asti. Tämä kirjaus on oikein ja on hyvä, että se näin lukee selostuksessa. Mutta YVA-prosessin aikana esitetyissä kuvissa näin ei kuitenkaan ole ollut. Myöskään selostuksen sivulla 33 olevassa kuvassa 3-19 edellä mainittuja asioita ei ole huomioitu. Lisäksi selostuksen kappaleen 6.1.5 *Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen* kohdan *Vaihtoehto 3, Vaisten alue, Turku* lopussa todetaan, että vasta tarkemmissa suunnitteluvaiheissa huomioitaisiin alueen koillispuolelle suunniteltu eritasoliittymä sekä itäpuolelle suunnitellut väylät. Tämän perusteella ei pysty sanomaan, mitä todella on otettu huomioon ja millä tavalla ja mitä oltaisiin jättämässä myöhempään suunnitteluvaiheisiin. Koska tuleviin Moisiantien katualueen ja valtatie 9. uuden eritasoliittymän aluevarauksiin on liittynyt epäselvyyttä, on kaupungin kaavoitusyksikkö lähtenyt selkiyttämään tilannetta sillä, että kyseiset aluevaraustarpeet tullaan jo nyt osoittamaan asemakaavalla. Vireillä olevaa ns. Mustasuon asemakaavahankkeen kaava-alue on laajennettu länteen, jotta sen puitteissa voidaan osoittaa tarvittavat alueet niin Moisiantien katualuetta kuin myös valtatie 9. eritasoliittymän liikennealuetta varten. Moisiantien katualueen kohdalla pätee edelleen myös se, ettei louhintaa saa ulottaa tasoon +23 asti. Koska hankealueella tulee sijaitsemaan myös muita kaavallisia alueita kuin katualuetta, voisi tätä louhinnan syvyyttä kuvaavaa asiaa tarkentaa seuraavasti; ne asemakaavalliset alueet, jotka sijaitsevat B-alueella, voidaan louhia enintään tasoon +37 ja ne asemakaavalliset alueet, jotka sijaitsevat alueilla C ja D, voidaan louhia enintään tasoon +41.

Alueen nykytilan kuvaus: Arviointiselostuksen kohdassa 5.4.4 *Nykytilan kuvaus*, (s. 99, Kuva 5-17. Suojelualueet Vaisten hankealueen ympärillä) on esitetty virheellisesti karttakuvan lounaiskulmassa soidensuojeluohjelma-alueita kuvaavalla rasterilla valtakunnallisesti arvokkaan Aurajokilaakson maisema-alue.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on kuvattu hyvin kierrätysterminaalien toiminnasta aiheutuvat vaikutukset, eri hankevaihtoehdot ja sijainnit. Useissa eri vaikutuksia kuvaavissa arvioissa on Hujalan alueella, ja erityisesti sen laajemmassa vaihtoehdossa 2b, todettu olevan eniten haitallisia vaikutuksia lähiympäristöön. Hujalan alueelle on toki jo nyt myönnetty luvat laajan sikalatoiminnan lisäämiselle ja siihen liittyvään kallionlouhintaan sekä viereisillä kiinteistöillä betonijätteen kierrätykseen, puun murskaukseen sekä kalliokivi-aineksen ottoon, jotka osaltaan aiheuttavat jo vastaavaa haittaa kuin nyt arvioitu kierrätysterminaali. Myös Isosuon ja Vaisteen alueilla on jo nyt ympäristöhäiriöitä aiheuttavia toimia, jotka

lieventävät kierrätysterminaalitoiminnan haittoja. Hujalan alueella sijaitsee maakuntakaavaan merkitty ulkoilureitti sekä maakuntakaavan selvityksissä todettu laaja yhtenäinen virkistys- ja maa- ja metsätalousalueista muodostuva vihervyöhyke, jota ei ole kaavakarttaan merkitty omana alueenaan. Ulkoilureitin linjaus on osa laajempaa virkistysalueverkostoa sekä keskeinen osa paikallisesti aktiivisessa ja runsaassa käytössä olevaa reittiä. Ulkoilureitin sijainti tulee selvittää ja osoittaa kuntakaavassa, sillä alueella on jo nyt useita toimintoja, jotka vaarantavat reitin pysyvyyden ja viihtyisyyden alueella. Ekologisten yhteyksien ja virkistysreitin säilymisen sekä viihtyisyyden turvaamiseksi ja lähialueen yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvien haittavaikutusten vuoksi maankäyttöjaosto ei pidä Hujalan vaihtoehtoja toteuttamiskelpoisina ratkaisuna vaan Hujalan alue tulisi toteuttaa voimassa olevia sikalan laajentumista tukevia lupia sekä olemassa olevia kiviaineksen otto-alueita noudattaen, selostusta esitettyä suppeampana vaihtoehtona, jonka tarkempi sijainti ja laajuus määritetään kaavoitusprosessin aikana. Neitseellisten raaka-aineiden käytön vähentäminen ja materiaalitehokkuus ovat nousseet esille useilla eri toimialoilla. Käyttökelpoisen materiaalin loppusijoitusta tulisi välttää, jonka vuoksi erityistä painoarvoa tulee antaa neitseellisten raaka-aineiden säästöön ja korvaamiseen liittyviin toimiin. Keskeisenä osana tämän tavoitteen saavuttamisessa on hyvien kierrätysterminaalien toteuttaminen alueellisesti. Tämän vuoksi tulee myös muihin häiriintyviin kohteisiin ja toimintoihin kiinnittää riittävästi huomiota, etteivät ympäristöhäiriöt tulevaisuudessa häiritse kierrätysterminaalien toimintoja ja estä sen toiminnan jatkuvuutta.

Varsinais-Suomen maakuntamuseo toteaa, että laadittu ympäristövaikutusten arviointi on erittäin laaja, 199 sivua, jonka lisäksi siinä on 127 sivua liitteitä. Neljän eri hankkeen ympäristövaikutusten arviointi yhtenä kokonaisuutena on aiheuttanut aineiston paisumisen sellaiseen mittaan, että yksittäisen hankkeen vaikutusten arviointi on tehdyn arvioinnin pohjalta varsin hankalaa. Osittain hankkeita on lisäksi arvioitu eri tavalla. Ympäristövaikutusten arviointiin on sisällytetty vaikutukset elinkeinoelämään, neitseellisten luonnonvarojen säilyminen muualla ja Palovuoren Kiven toiminnot. Arviointiselostus sisältää myös runsaasti paitsi selkeitä virheitä (Antintalon vedenottamon käytön loppuminen) ja myös ristiriitaisia tietoja. Maisema ja kulttuuriympäristö otsakkeen alla on todettu, että *"Täyttötoiminnan myötä alue palautetaan korkokuvaltaan lähelle ottotoiminnan aloittamista edeltävää ajankohtaa"*, kun taas toisaalla todetaan esim. 2 b vaihtoehdosta, että maanpinta palautetaan ympäröivien peltöjen tasoon. Arvioinnissa on käytetty ilmeisesti tätä tarkoitusta varten laadittuja herkkyystaso -taulukkoja. Niissä esim. kallionlouhinnan osalta on päädytty tulokseen, että kallioperän osalta, kun louhitaan 6 975 000 kuutiota kalliota, aiheutuu vain *"pieni kielteinen vaikutus"*. Vastaavasti on näissä taulukoissa arvioitu, että kaikkien kolmen (0, 2a ja 2b) Hujalan hankkeen maisemalliset vaikutukset ovat samat - *"pieni vaikutus"* (s. 139). Hujalan 2b hankkeen osalta on hankkeen suureksi positiiviseksi ansioksi luettu se, että se säilyttää luonnonsora-muodostelmia. Kyseinen toteamus ei liity nyt suunnitteilla olevien hankkeitten toiminta-alueellaan aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin. Yleisvaikutelmaksi arviointiselostuksesta jää, että monin paikoin hankkeiden vaikutuksia vähätellään. *"Vaikutusten myötä maiseman rakenne ja luonne voivat muuttua, mutta muutoksen merkittävyys voivat vaikuttaa myös lähialueiden muut rakennustoimet ja erityisesti maaston peitteisyyteen vaikuttava metsätalous"*. Tekstin yhteydessä olleissa taulukoissa ja yhteenvetotaulukossa oli joitain ristiriitaisuuksia. Ympäristövaikutusten arvioinnissa olleet kuvat ja erityisesti kartat olivat niin epäselviä, että karttojen alla esiteltyjä symboleja ei voinut kartalta erottaa. Symboleista päätellen kartoilta puuttuivat ainakin maakunnallisesti merkittävät rakennetun ympäristön kohteet kokonaan. Maisema ja kulttuuriympäristö –osiossa (s. 128-139) on käsitelty lähinnä maisemakuvaa ja maisemarakennetta. Valtakunnallisesti merkittäviä kohteita on esitelty useampien kilometrienkin päästä, mutta maakunnalliset ja paikalliset rakennetun ympäristön kohteet puuttuvat. Kulttuurimaisema ei ole pelkkä pysähtynyt kuva, vaan siihen kuuluu koko näkemämme ympäristö ja myös sen äänet ja tuoksut. Perinteinen maaseutumaisema, jota esim. Ruskonkin maisema edustaa, on varsin hiljainen ja ympäristössä kuuluvien äänien lähteet, pääasiassa liikenne, ovat yleensä myös nähtävissä. Suunniteltu 2b alueen louhinta ja siihen liittyvä melu olisi osa niin valtakunnallisesti merkittävää Ruskon kirkkomiljöötä kuin koko Ruskon keskustaaajaman ja sen lähialueenkin taustamelua. Vaihtoehdon 2b alueella sijaitsee Saaripellon ja Heikkilän muinaismuistolain (295/63) rauhoittamat kivilatomukset. Selostuksen sivulla 135 todetaan: *"Vaihtoehdon toteuttaminen*

edellyttäisi näiden muinaisjäännösten tutkimista siinä määrin, että rauhoitus voitaisiin purkaa. Vaihtoehtoisesti alueiden ympärille voitaisiin jättää suoja-alue (inventoinnissa suositeltu 20 metriä)". Lisäksi selostuksessa todetaan edelleen, että *kun tarvittavat toimenpiteet muinaisjäännösten suojelemiseksi tai rauhoituksen purkamiseksi tehdään, ei muutos tule merkittävästi vaikuttamaan maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymiseen verrattuna nykytilaan. Vaikutuksen katsotaan olevan kokonaisuudessaan pieni negatiivinen.* Lähtökohtana erilaisissa maankäyttöhankkeissa tulee ensisijaisesti olla muinaisjäännösten säilyttäminen. Muinaisjäännökseen katsotaan kuuluvan sen merkitys huomioon ottaen riittävä alue, joka turvaa jäännöksen säilymisen. Alueella, jossa tarkoituksena on louhia kiviaineista, ei selostuksessa mainittua 20 metrin suojavyöhykettä voida pitää tarkoituksenmukaisena, eikä riittävänä turvaamaan muinaisjäännösten säilymistä. Tällöin edellä mainitut muinaisjäännöskohteet jäisivät louhosalueelle erillisiksi saarekkeiksi vailla minkäänlaista yhteyttä alkuperäiseen ympäristöönsä. On myös huomattava, että muinaisjäännös tuhoutuu aina myös tutkittaessa, joten vaihtoehdon 2b vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön ei voida arvioida suuruusluokalla pieni negatiivinen. Muinaisjäännöksen tuhoutuminen, vaikka se tapahtuisi kontrolloidusti tutkimuksen yhteydessä, vaikuttaa kulttuuriympäristöön aina heikentävästi. Arviointiselostuksessa ei ole selkeästi otettu kantaa minkään vaihtoehdon osalta, on ainoastaan todettu, että kaikki ovat toteuttamiskelpoisia. Myöskään Hujalantien erittäin merkittävästi kasvavan liikenteen osalta ei ole otettu selkeää kantaa tien parantamistarpeeseen, mikäli hanke 2a tai 2b toteutuisi. Varsinais-Suomen maakuntamuseo toteaa lausuntonaan, että laadittu ympäristövaikutustenarviointi vähättelee ympäristölle aiheutuvia vaurioita. Arvioinnin puutteellisuudesta huolimatta on selkeästi todettavissa, että Hujalan hankkeet ovat niin massiivista teollista toimintaa, että sitä ei tule sijoittaa asutuksen keskellä olevalle metsäalueelle, jonka läpi kulkee maakunnallisesti merkittävä virkistysreitti. Toteutuessaan hanke vaikuttaisi haitallisesti valtakunnallisesti merkittävään Ruskon kirkon miljööseen sekä koko Ruskon perinteiseen talonpoikaismaisemaan. Kiinteiden muinaisjäännösten osalta on Hujalan 2b hanke haitallisin vaihtoehto.

Mielipiteet

1 mielestä arvioinnissa ei oteta huomioon lisääntyvän liikenteen haittavaikutuksia maskulaisille. Liikenne ja vielä raskas sellainen tulee kulkemaan pientä mutkikasta "maalaistietä" pitkin joka sivuuttaa monta asuinaluetta aidan takaa, vaikuttaa viihtyvyyteen. Onko meluaitojen rakentamiseen varauduttu? Tien kuntoon, joka nyt jo pahasti painunut ja tiemäärärahojen edelleen supistuessa, onko parannustöihin tai ehkä vaatii jo kokonaan uuden tiepohjan, onko varattu rahaa? Koko matkalla ei ole pyöräteitä joten Ruskon-/Hujalantietä, Vahdontien ja 8-tien väliä ei voi enää missään tapauksessa pyöräillä. Jos olisi haluttu muuttaa teollisuusalueelle moottoritien varteen, olisi se tehty.

2 mielipiteen mukaan ei missään tapauksessa Ruskon Hujalaan louhinta ja murskaustoiminnan lisäämistä. Liikenne lisääntyy Ruskontiellä ja se on nytkin jo aivan liian vaarallinen tiukkoine mutkineen. Myös murskauksesta koituva melu on ylitsepääsemätöntä. Nykyäänkin Raisiosta kuuluu meteliä ja se on vielä pidemmällä.

3 vastustaa hanketta terveydellisistä syistä. Nyt jo pitää haistella sikalan hajuja. Tällaiset hankkeet eivät kuulu asutusalueen lähelle. Hän ehdottaa Isosuon asumatonta aluetta vaihtoehdoksi. Hän ei olisi valinnut asuinpaikkaansa näin, jos olisi tiennyt tästä hankkeesta. Asuntoja arvot laskevat, kuka korvaa? Raskas liikenne lisääntyy eikä teiden kunto ja mitoitus riitä. Hujalantiellä ei ole pyörätietä, joka turvaisi kävelijää. Hän käyttää tietä ulkoilemiseen ja haluaa rauhallisen ja turvallisen asuinympäristön.

4 ja 5 mielipide koskee YVA-selostuksen esitystä 2a, jossa esitetään kierrätysterminaalia Ruskon Hujalaan sekä esitystä 2b, jossa esitetään kierrätysterminaalin lisäksi erittäin laajaa louhintalupaa Ruskon Hujalaan. Esitetyt hankevaihtoehdot 2a ja 2b eivät ole lainkaan toteuttamiskelpoisia.

Perustelut tähän mielipiteeseen ovat seuraavat: *Tiestön sopimattomuus raskaalle liikenteelle*: YVA-selostuksessa mainitaan Hujalantien ja Vahdontien risteyksestä (ns. Ruskon kirkon risteys), että siinä on hyvä näkyvyys ja Hujalantiellä on pakollinen pysähtyminen ennen kevyenliikenteen väylää. Selostukseen tulisi lisätä, että kyseinen risteys on erittäin vaarallinen ja ruuhka-aikaan Hujalantieltä tai Kaharintieltä on jo nykyisellä liikennemäärällä todella hankala päästä kääntymään Vahdontielle, jolla autoja tulee molemmista suunnista yhtenäisenä nauhana. Vasemmalle kääntyminen Hujalantieltä Vahdontielle ruuhka-aikana on lähes mahdotonta jo nykyisellä liikennemäärällä. Oikealle Vahdontielle kääntymässä olevat ajoneuvot peittävät vasemmalle Vahdontielle kääntyvän kuljettajan näkyvyyden oikealle Vahdontielle ruuhka-aikana. Risteyksen tilanne on jo nyt kestämätön, vaikka jo luvat saaneet liikennettä lisäävät louhinta- ja sikalatoiminnot eivät ole alueella vielä käynnistyneet täydellä volyymillä. Risteyksessä kulkee mopoille sallittu kevyen liikenteen väylä, jossa ajetaan mopoilla todella kovaa. Risteykseen vaadittiin kuntalaisaloitteella parannusta viimeksi vuonna 2012 siinä tapahtuneiden onnettomuuksien takia tuloksetta. Kyseiseen risteykseen ei voi tulla yhtään lisää liikennettä eikä varsinkaan raskasta liikennettä. Jo nykyisellä liikennemäärällä ja turvallisuustilanteella (vuosina 2009-2013 aikana 12 poliisin tietoon tullutta onnettomuutta, joista kolmessa tullut henkilövahinkoja) risteykseen olisi kiireesti saatava kiertoliittymä. Edes kiertoliittymä ei kuitenkaan mahdollistaisi raskaan liikenteen lisäämistä Hujalantiellä tai ko. risteyksessä, mutta se toisi helpotusta tilanteeseen nykyisellä liikennemäärällä. Hujalantie on erittäin mutkikas ja näkemä on useassa kohdassa erittäin lyhyt. Tie on myös kapea ja valaisematon. Tien pohja on nykyiselläkin liikennemäärällä pettänyt useasta kohdasta. Hujalantie rakenteeltaan ei kestä lisääntyvää raskasta liikennettä. Huomattava raskaan liikenteen lisääminen asettaisi myös Hujalantien muut tienkäyttäjät kohtuuttomaan vaaraan, johtuen edellä mainituista seikoista (kapea, mutkainen tie, jonka pohja ei kestä raskasta liikennettä). Hujalantietä/Ruskontietä on myös hyvin vaikea parantaa raskaalle liikenteelle sopivaksi. Yksityiset maanomistajat eivät halua luopua maistaan, niin että saataisiin rakennettua kevyen liikenteen väylää tai levennettyä tietä. Tien varressa on myös rakennuksia niin, että tilaa tien levennykselle tai kevyen liikenteen väylälle ei ole. Hujalantiellä kulkee kohtuullisen paljon kävelijöitä ja pyöräilijöitä. Hujalantie/Ruskontie on myös monen lapsen ja nuoren koulutie sekä Ruskon puolella että Maskun puolella. Tie on niin kapea, että kävelijää on mahdotonta väistää, jos on vastaan tulevaa liikennettä. *Vaikutukset maisemaan, kasvillisuuteen ja elämistöön*: YVA-selostuksessa hankkeiden vaikutusta maisemaan kuvataan vähäisiksi. Jos kallioinen metsä muutetaan louhosalueeksi ja kierrätysterminaaliksi, jolle tulee myös asfalttiaseman korkeita siiloja, on vaikutus maisemaan valtava. YVA-selostuksessa maiseman yhteydessä puhutaan puustosta, jonka takaa tai välistä voi toimintoja näkyä. Kukaan ei ole luvannut kuitenkaan jättää yhtään puuta pystyyn. YVA-selostuksessa väitetään vaikutusten maisemaan jäävän pieniksi kierrätysterminaalien rakenteiden sulautuessa muuhun teolliseen ympäristöön. Alueella ei toistaiseksi ole teollista ympäristöä. YVA-selostuksessa toisaalta kerrotaan alueella olevan neitseellisiä luonnonvaroja. Tämä on ristiriidassa sen kanssa, että aluetta kuvataan teolliseksi ympäristöksi. Sikalarakennusten lisäksi maisemaan kuuluu vain peltoa, metsää ja ihmisten koteja pihoiheen. Louhinta ja maankaatopaikka muuttaisivat maisemaa ja ympäristöä oleellisesti. Jo ennen YVA-selostuksen julkaisua alueella suoritettiin mittavia hakkuita heinäkuussa 2014 ja lokakuussa 2014. ELY-keskuksen tarkastaja antoi luvan avohakkuulle jopa alueelle jossa todistettavasti oli liito-oravien reviiiri (YVA-selostuksen s. 96-97). ELY-keskuksen tarkastajalla oli käytössään liito-orava havaintojen tarkat paikat kuvineen ja havaintojen tekijät olivat monesti tarjoutuneet näyttämään liito-oravapaikat. Tällaisen hankkeen ollessa vireillä lapsikin ymmärtää miksi maanomistajalla on kiire suorittaa avohakkuu juuri sillä alueella mistä liito-oravahavaintoja on ilmoitettu. ELY-keskuksen tarkastaja myönsi luvan avohakkuulle ottamatta yhteyttä liito-oravahavaintojen tekijöihin. Maallikkokin pystyi jopa kesäaikaan löytämään liito-oravan jätöksiä alueelta. ELY-keskuksen tarkastajana toimivan henkilön olettaisi olevan asiassa ammattilainen ja virkansa puolesta tarkastajan pitäisi myös ottaa yhteyttä liito-oravahavaintojen tekijöihin, jos ei itse pysty löytämään ilmoitettua liito-orava aluetta. Liito-oravahavaintojen tekijöiden yhteystiedot oli moneen kertaan varmistettu olevan ELY-keskuksen tiedossa. Edellä kuvatun kokemuksen pohjalta ei voida olettaa, että hankealuetta suojaamaan jäisi puustoa, kun sen kaatamista ei lupia myöntävän viranomaisen puolesta katsota tarpeelliseksi rajoittaa millään tavalla. Luvan saa avohakkuulle, vaikka hakkuu olisi lain ja EU-direktiivin vastaista. *Kierrätysterminaalien ja louhoshankkeen yhteisvaikutukset Heikkilän sikalan kanssa*:

Sikalan YVA-hankkeessa on arvioitu, että maksimitilanteessa aistittava haju voi leviätä 230 metrin etäisyydelle sikalasta ja voimakas haju noin 100 metrin etäisyydelle sikalasta. Todellisuudessa hajutilanne on ollut aivan toisenlainen sikalan laajennuksen käyttöönoton jälkeen. Sietämättömät hajuhaitat alkoivat kesällä 2014. Kierrätystermiinalihankkeen yva-selostuksessa ei voida arvioida toimintojen yhteisvaikutusta sikalan yvassa arvioitujen hajuhaittojen mukaan, vaan vallitsevan tilanteen mukaan. Viimeisen puolen vuoden aikana ei ole ollut sellaista tilannetta, että sikalan hajut leviäisivät vain 230 m päähän sikalasta vaan erittäin voimakkaita hajuja on ollut reilusti yli kilometrin päässä sikalasta. Asukkaat ovat ilmoittaneet hajuhavaintojaan ELY:n tarkastajalle. Hänelle on toimitettu hajupäiväkirjoja, joista ilmenee hajujen havaintopaikat, päivämäärä, kellonaika, hajunvoimakkuus ja jopa säätila havaintohetkellä. Hänelle toimitetun materiaalin pohjalta pitäisi arvioida uudelleen toimintojen yhteisvaikutukset. Sekä sikalan hajujen vaikutusalueella, että suunniteltujen hankkeiden vaikutusalueella asuu merkittävä määrä ihmisiä, joista valtaosa on lapsiperheitä. Alueella jo ollessa toimintoja joista on sietämätöntä haittaa asukkaiden jokapäiväiselle elämälle, ei haittoja alueen asukkaille voida lisätä enää missään muodossa, vaan pitäisi toimia aktiivisesti sikalan haittojen saamiseksi siedettävälle tasolle. Sikalatoiminnasta todella muodostuu erittäin voimakasta hajua, jonka leviäminen voi olla entistä hallitsemattomampaa jos maastoa sikalan ympäristöstä muutetaan esim. hakkaamalla puustoa tai louhimalla kalliota. *Vaikutusalueiden ja suojaetäisyyksien riittämätön huomiointi:* Ympäristöhallinnon ohjeen Maa ainesten kestävä käyttö (2009 Ympäristöministeriö) mukaan louhittaessa kiviainesta maaperästä, tulisi suojaetäisyys asuttuun taloon olla 300-600 metriä. Suojaetäisyydet ratkaistaan ohjeen mukaan kussakin tapauksessa tapauskohtaisesti. Turun lentoaseman NCC Roadsin räjäytystyömaalla sattui kesäkuussa 2013 ja syyskuussa 2013 kaksi räjäytysvahinkoa, joissa vahinkoa aiheutui 400 metrin etäisyydelle räjäytetystä kohdasta. NCCRoadsin selvityksen mukaan kyseessä oli vahinkotapaukset, joita ei olisi voitu ennalta välttää, koska maan porauksessa sattunutta virhettä ei ole mahdollista silmämääräisesti havaita (Turun Sanomat 20.8.2014). Hujalan hankealueen 2b vaihtoehdon ulkorajoilta mitattuna tämän 300-600 metrin säteellä sijaitsee kymmeniä asuttuja koteja (mm. oma kotimme sijaitsee noin 200 metrin päässä alueen ulkorajasta). Nämä kodit joutuisivat konkreettiseen vaaraan, mikäli louhintatyöt käynnistettäisiin 2b vaihtoehdon mukaisesti. Merkittävän asiassa tekee se, että Turun lentoaseman ja tämän Hujalan louhintahankkeen taustalla on samainen NCCRoads, jonka toimet johtivat, kuten aiemmin kerrottu, 2013 vuonna poliisitutkintaan ja myöhemmin lainvoimaiseen tuomioon räjäytystyössä tehtyjen virheiden osalta. Riskiarviota ja suojaetäisyyttä harkittaessa tulisi ottaa myös huomioon Hujalan louhintatyömaan 2b laajuus ja se että kerralla louhittavat alueet olisivat erittäin laajoja. Näin ollen myös mahdollinen virhe räjähteiden käsittelyssä aiheuttaisi laajat vahingot. Edellä mainituilla perusteilla suojaetäisyyden tulisikin olla vähintään ympäristöhallinnon linjaaman ylärajan 600 metrin mukainen. *Vaikutukset meluun, pölyyn ja ilmanlaatuun:* Sikalan hajuhaittojen leviämisen johdosta on huomattu, että tuulilla on merkittävä rooli hajujen leviämiseen. Sikalan YVA-selostuksen hajumallinnuksilla ei ole mitään tekemistä sikalan todellisten hajuhaittojen leviämisen kanssa. Voimakkaat hajut leviävät tuulen mukana usean kilometrin päähän sikalasta. Hajuhaitat ovat olleet sietämättömiä vähintään kilometrin etäisyydellä sikalasta vaikka hajumallinnusten mukaan hajun piti olla aistittavissa maksimitilanteessa 230 m etäisyydellä sikalasta. Myös melu kantautuu ja pöly leviää tuulen mukana. Ei voida olettaa, että tällä kertaa mallinnusten avulla on päästy oikeisiin tuloksiin melun ja pölyn leviämisen suhteen. Ilmanlaadun heikkeneminen jo sikalatoimintojen takia vaikuttaa alueella elävien ihmisten elämään ja heidän omien maa-alueidensa käyttöön. Alueelle ei voida tuoda lisää ilmanlaatua heikentäviä toimintoja. Melu, pöly ja haju eivät ole ainoastaan viihtyvyyshaittoja, vaan vaikuttavat myös ihmisten terveyteen. Alueella on myös yrittäjiä joiden elinkeino voi vaarantua haittojen takia esim. marjanviljelijät. Sikalan haju, louhinnan melu, pöly ja rekkaralli eivät varmasti houkuttele marjatilalle lisää itse marjansa poimivia asiakkaita. Puuston olemassaolo vaikuttaa oleellisesti melun, pölyn ja hajun kulkeutumiseen. Haittoja ei voida arvioida nykyisen puuston vaimentaessa hajun, pölyn ja melun kulkeutumista. Haitat pitää arvioida tilanteessa, jossa puusto on hakattu, koska puuston kaatamista ei ole rajoitettu. Metsähakkuita tehdään alueella aivan varmasti myös tulevaisuudessa ja se pitää ottaa huomioon hankkeiden haittoja arvioitaessa. *ELY-keskuksen kyky toimia valvovana viranomaisena suurhankkeessa:* Ruskon Hujalassa on eletty nyt puoli vuotta sietämättömien sikalan hajuhaittojen vallitessa. Hajut ovat aiheuttaneet vakavaa kohtuutonta

haittaa viime kesästä 2014 lähtien, eikä tämä ole ympäristöluvan mukaista. Hajuista on aktiivisesti ilmoitettu Raision ympäristöviranomaiselle, joka on ilmoittanut tiedot eteenpäin ELYyn tai tietoja hajuista on ilmoitettu myös suoraan ELY:n sikalan ympäristölupaa valvovalle tarkastajalle. ELY:n tarkastajalta ei ole saanut edes vastauksia sähköposteihin. Raision ympäristöpäällikkö on välittänyt Heikkilän selityksiä hajuhaittoihin. Selitykset hajuihin ovat vaihtuneet, mutta hajuhaitat ovat tulleet entistä voimakkaammiksi. Sikalan ympäristölupaa valvovan viranomaisen toimet ovat olleet täysin riittämättömiä, koko hajuongelmaa ei ole otettu tosissaan. ELYssä on kaikkien hajuilmoitusten jälkeen mm. arveltu hajun voivan tulla nurmikosta. Hajuilmoitusten todenperäisyyden epäily on alueen asukkaiden törkeää aliarviointia. Annettaessa palautetta asiasta, on ELYssä vedottu resurssipulaan. Valvovan viranomaisen hitaus ja vastaamattomuus myös rasittaa alueen asukkaita. Havaintojen kirjaamiseen, ilmoittamiseen ja asioiden selvittämiseen menee uskomattoman paljon aikaa. Valvovan viranomaisen pitäisi hoitaa tehtävänsä ilman että siihen vaaditaan haitoista kärsivien asukkaiden jatkuvaa painostusta. *Jos ELY-keskus ei pysty valvomaan ympäristöluvan toteutumista sikalatoiminnankaan kohdalla, miten sen resurssit riittäisivät jättämäisen kierrätysterminaalin ja louhoksen toiminnan valvomiseen?*

6 ja 7 katsovat, että seuraavia asioita ei ole otettu huomioon ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa Ruskon Hujalan alueen osalta. Liikenne: Hujalantie ei ole suunniteltu eikä käyttökelpoinen näin massiivisille suunnitelmille. Tie on erittäin kapea, mutkainen sekä valaisematon. Kevyen liikenteen väylää ei ole mahdollista toteuttaa. Arvioitu liikennemäärä on selostuksessa selvästi alakanttiin mitoitettu. Vaikutusalue tulisi ulottaa Vahdontielle ja liikennejärjestelyjä tulisi parantaa. Hujalantiella on jo nyt päivittäin läheltä piti -tilanteita, ja jos raskas liikenne tiellä tulee vielä merkittävästi lisääntymään, tulee se suurempikin onnettomuus väistämättä eteen. Maisema: Vaikutuksia maisemaan on selkeästi vähätelty. Suojapuusto on tässä tapauksessa välttämätön, vaikka osa siitä onkin jo hakattu pois. Selostuksessa puhutaan, että alueella on neitseellinen luonto, mutta kuitenkin todetaan, että jättilouhos ja kierrätyskeskus tulisi sulautumaan alueen muuhun teollisuuteen?! Neitseellinen kyllä, mutta missäköhän alueella on teollisuutta? Kertoo paljon arvioinnista... Eläimistö: Alueella on tehty selkeät liito-oravahavainnot. Siitä huolimatta metsää kaadettu. Jäljellä olevien, lailla suojattujen liito-oravien elinolot on turvattava. Viihtyvyys: Louhoksen ja kierrätysterminaalin välittömässä läheisyydessä asuvat perheet voivat unohtaa alueen viihtyisyyden. Sanoista hajuhaitta, pöly, melu ja tärinä muutamia mainitakseni, on viihtyisyys melko kaukana. Toki jo nyt louhoksen äänet kuuluvat Maskuun Kajamoon asti samoin kuin hajuhaitatkin. Tuskinpa sielläkään niin viihtyisää on. Pohjavesi: Kaivoja ei ole kartoitettu Vehmaantien puolelta laisinkaan. Kaivot tulee kartoittaa sekä ottaa seurantaan. Hän vastustaa ehdottoman jyrkästi vaihtoehtojen 2a ja 2b toteuttamista Ruskon Hujalaan.

Elävä Rusko vasemmistoyhdistys toteaa Hujalan vaihtoehtoissa 2a ja 2b havaittuja asioita. Hujalan alueelle suunniteltu hanke on lähellä oleva asutus ja sen määrä huomioon ottaen mitoitukseltaan huomattaman suuri. Arviointikertomus ja sen havainnot eivät ota huomioon riittävästi maastoon tulevia suuria muutoksia, mikäli hankkeet toteutetaan suunnitelmien mukaisesti. Esimerkiksi vaikutukset eläimistöön, lähialueen asutuksen viihtyvyyteen ovat alimitoitettuja. Louhoksen tuomat melu- ja liikennevaikutukset pitää huomioida myös kausiluoteisina haittoina eikä vain keskimääräisinä määrinä. Luontoon jäävät pysyvät muutokset ovat suuria ja vaikuttavat lähialueen kiinteistöjen arvoon sitä alentavasti. Sade- ja pinta vedet tuovat louhinta- ja kierrätysterminaalialueelta valumia ojiin. Melun ja pölyn määrät vaihtelevat eri aikoina merkittävästi ja kuuluvat talvisin oikealla pakkassäältä kauemmaksi mitä arviointikertomuksessa on arvioitu. Pölyn leijailu tuulessa on lähiasutuksen haittavaikutuksena hankala arvioida riittävästi. Kallioiden halkeamat tulevat esille louhoksen ollessa jo käynnissä ja tuolloin pohjaveteen voi päästä haitta-aineita, jotka kulkeutuvat lähikaivoihin ja pohjavesiin. Hankkeen 2b tuoma liikenne määrät kasvavat nykyisestä määrästä moninkertaisiksi, Hujalantien kunto on heikko ja se on kapea suurille rekka-autoille, jotka kuljettavat isoja määriä kiviaineksia. Tien pohja on heikko, eikä se tule kestäämään kasvavaa raskaanliikenteen määrää raskaine kuormineen. Kuljetusmäärät on laskettu täysinä meno-paluu kuormina, joka ei aina toteudu. Kevään ja kesän aikana kuljetuksia suoritetaan enemmän kuin talviseen aikaan. Kuljetukset

suoritetaan samalla tiellä, missä pienet koululaiset kulkevat koulumatkojaan tienreunassa. Tiellä ei ole pyörätietä. Hujalan kylän talot ovat vanhoja, lähellä tietä ja tärinän vaikutus on niiden kunnolle haitaksi. Maankaatopaikan tullessa Hujalaan alueen viihtyvyyttä heikentää merkittävästi koneiden tuomat ääni- ja haju haitat. Kiviainesten kippaaminen ylijäämävarastoon tuo äänihaittoja. Sitä on arvioitu selostuksessa erittäin vähän. Vehmaantien kiinteistöjen kaikkia kaivoja ei ole laitettu selostuksen karttoihin, siten niiden mahdolliset toiminnan aiheuttamat haitat ovat pois arvioinnista. Metsien hakkuiden yhteydessä havaitut liito-oravat ja muut harvinaisemmat lajien pesimäpaikat pitää selvittää tarkasti. Muinaisjäännösten, jotka ovat louhinta-alueen sisäpuolella, historiallinen merkitys pitää selvittää museovirastosta.

8 ja 9 katsovat, että hanke on kokonaisuudessaan liian suuri kahden asuinalueen väliin, Ruskon Hujalan ja Maskun Kajamon. Jo ennestään asuinympäristöä rasittaa kolme suurta sikalaa ja laajat, jo luvan saaneet louhintahankkeet samalla seudulla. Nykyinen tiestö ei sovellu alkuunkaan kaavaillulle hankkeelle. Tie on mutkainen, huonopohjainen ja mäkinen ilman kevyen liikenteen väylää. Arviointiselostuksessa on vähätelty heidän asuinympäristöönsä kaavailtua maisemaan tapahtuvaa muutosta. Jos puut ja kalliot hävitetään, niin muusta toiminnasta aiheutuva melu ja pöly toisi sietämätöntä haittaa heidän elinoloihinsa.

10 ja 11 ovat kolmen pienen lapsen vanhempina huolissaan kierrätysterminaalihankkeen toteutuessa lisääntyneestä liikenteestä Ruskontiellä. Tie on huonokuntoinen ja Maskun puolella todella kapea varsinkin talviaikaan. Jo kahden henkilöauton kohdatessa täytyy olla tarkkana saatikka raskaan kaluston kohdatessa. Ainut väistämismahdollisuus useassa kohdassa on pyörätie, jonka erottaa tiestä ainoastaan kanttikivet. Maskuun Kajamoon on syntynyt jo nyt selvästi taajama-alue. Jos hanke toteutuu koko laajuudessaan, se tulisi muutaman sadan metrin päähän heidän kodistaan. He eivät voi käsittää, miten on mahdollista laajentaa louhinta yms. toiminta niin lähelle suurta asuinaluetta. He toivovat, että ELY-keskus jalkautuisi ja toteaisi itse paikan päällä hankkeen järjettömyyden.

12 ja 13 vastustavat jyrkästi kierrätysterminaalihankkeen kaikkia vaihtoehtoja Ruskon Hujalaan. Erityisesti vaihtoehtojen 2a ja 2b vaikutukset olisivat tuhoisia ja täysin ylimitoitettuja keskellä asutusta ja arvokkaita luontokohteita sekä tekisivät tilanteen kestävämmäksi alueen asukkaille ja luonnolle. Nykyisiäkin louhintalupia ei olisi pitänyt myöntää ja ne vaatisivat rajoituksia. Louhinta on jo huonontanut alueen elinoloja. Lähiluontomme virkistysalueena, alueen viihtyvyys ja rauhallisuus ovat viime vuosina kärsineet huomattavasti. Melua on jo nyt erittäin paljon, murskaus alkaa välillä jo ennen aamuseitsemää ja jatkuu iltaan asti. Räjähdykset tuntuvat voimakkaana tärinänä talossa, kuka korvaa mahdolliset perustusten vauriot? Kierrätysterminaalihanke ja louhinnan laajentaminen lisäävät näitäkin ongelmia. Kiinteistöjen arvo on jo alueella pudonnut louhinnan ja mahdollisen kierrätysterminaalihankkeen takia. Vaihtoehto 0:n on tarkoitus kestää vuoteen 2021 asti. Jo se tulee käymään lähialueille kestävämmäksi. Suursikalan lietteen haju on kasvanut viimeisen vuoden aikana paljon. Metsää on hakattu hankealueelta ja sen vierestä voimakkaasti. Tämä on lisännyt haittatekijöitä kuten melua ja hajua. Laajennussuunnitelmat hävittäisivät myös alueen luontoarvoltaan merkittävät kallioalueet siitakin osin haju, melu ja pölyhaittoja lisäten, tilalle tulisi peltoa. Louhinnan ja laajojen metsähakkuiden lisäksi maisemat on pilattu kerrostalon korkuisilla murskekasoilla. Selostuksessa vaikutukset pohjavesiin ovat vain arvailujen varassa. Hankealueen pohjoispuolen, esim. Vehmaantien talouskaivoja ei ole merkitty ollenkaan arviointiselostukseen. Heillä esimerkiksi on kaivo, josta saavat juomaveden. Kaivon etäisyys olisi hankealueeseen 2b: 500m, 2a: 750m. Mikä on hankkeen vaikutus ja kuka korvaa toimenpiteet, jos veden laatu heikkenee, kokonaan pilaantuu tai tuotto pienenee? Melun, pölyn ja ilmansaasteiden vaikutusalueet on piirretty selostukseen ottamatta huomioon esim. peltoaukeita tai v. 2014 alas hakattuja metsiä. Metsä (selvityksessä mainittu "suojaava puusta") ei enää estä melun, pölyn tai saasteiden leviämistä eivät pelot liioin. Lisääntyvä pöly, asfalttitehtaan ja muiden toimintojen aiheuttamien saasteiden vaikutus hengitysilmaan ja terveyteen aiheuttaisivat suuren riskin alueen asukkaille. Pöly aiheuttaisi ongelmia myös talojen ilmanvaihtolaitteissa yms. Raskas liikenne kasvaisi voimakkaasti esim. Hujalantiellä, joka on jo nyt ahdas, mutkainen ja vaarallinen. Vaaratilanteet, melu ja ilmansaasteet lisääntyisivät liikenteen vuoksi. Vaikutukset kasvillisuuteen ja

eläimistöön olisivat tuhoisia. Alueella on tehty vuosia sitten luontokartoitusta sekä maastokäynnit 11.4., 25.5. sekä 15.—17.6.2014. Näihin aikoihin vuodesta liito-oravaa on vaikea havaita. Liito-oravasta on kuitenkin tehty havaintoja eri puolilla hankealuetta. Eläin on silti maanomistajan toimesta pyritty häätämään mittavilla metsähakkuilla juuri havainto-paikoilta ilmeisenä tarkoituksena poistaa mahdolliset luontoarvot alueelta. Lainaus arviointiselostuksesta: “vaihtoehdossa 2b Hujala 1 huomioidaan luontodirektiivin laji liito-orava, jos se edelleen esiintyy alueella vaikka havaitun reviirialueen metsä on uudistettu täysin’ Liito-oravaa esiintyy kuitenkin edelleen alueella sekä aivan hankealueen viereisissä metsissä. Sen elinalue olisi turvattava. Kehrääjän havaitun reviirin alueelta (merkitty kartalla arviointiselostuksessa) metsä on hakattu alas syys-lokakuussa 2014. Nämäkin hakkuut tehtiin pimeään aikaan. Jostain syystä selostukseen ei ole löydetty tai ainakaan mainittu mm. seuraavia hankealueella esiintyviä EU:n Lintudirektiivin liitteen 1 lajeja: pyy, teeri, palokärki, harmaapäätikka, kurki ja laulujoutsen (esiintyvät yleisesti alueen viereisillä pelloilla). Läheinen Karevansuo kuuluu soiden suojeluohjelmaan, etäisyys hankealueelle on vähimmillään 2b: alle 900m, 2a: 1200m. Hankkeiden toteutuessa vaikutukset Karevansuon luonnolle olisivat tuhoisat. Luontoreitistön hanke siirtäisi pois alueelta. Luonnossa liikkumisen, eläinten ja lintujen tarkkailun, sienestyksen ja marjastuksen laajennushanke lopettaisi lähialueella melun, pölyn ja mahdollisten myrkkujen vuoksi. On käsittämätöntä, miten nykyisen mittakaavan louhinta on mennyt läpi lupamenettelyssä vaikka haitta on aivan ilmeinen ympäristölle ja asutukselle. Missään nimessä kierrätysterminaalia, asfalttitehdasta tai muitakaan vaihtoehtojen 2a ja 2b toimintoja ei tule sallia Ruskon Hujalan alueelle. Luonto ja asukkaat on otettava huomioon eikä annettava mahdollisuutta alueen tuhoamiseksi 30-50 vuodeksi, vaikutuksiltaan pysyvästi.

14 ei pidä (Vaihtoehtoa 2a Hujala) toteuttamiskelpoisena. Vaihtoehtoa 2b Hujala hän pitää räikeänä kaavoituksellisena virheenä ja laiminlyöntinä. Hän ei käsitä, miten voidaan harkita asumisen ja melua, tärinää ja pölyämistä aiheuttavan louhostoiminnan pysyvää yhdistämistä. Rakennusosalalla toimivana henkilönä olen käsittänyt, että kaavoituksen yhtenä tarkoituksena on estää tällaiset yhteensopimattomuudet. Ruskontien Hujalantien varsi keskeisyytensä ja luonnonläheisyytensä vuoksi on parasta aluetta asuinrakentamiselle, miksei meluamattomalle pienteollisuudellekin, mitä tiedän. Ihmisten hyvinvoinnin pilaantumisen lisäksi olen huolissani alueen satojen kalliolle perustettujen pientalojen perustusten järkkymisestä vuosikymmenten tutinassa sekä vaikutuksista porakaivojen toimintaan, joita nykyään käytetään juomaveden hankinnan lisäksi yleisimpinä lämmönlähteinä. Läheinen moottoritietyömaa on tuonut paljon käytännön kokemusta siitä, millaisella voimalla räjäytettävän kallion aiheuttama tärähdys ja kivi-pölypilvi kulkeutuvat kahden kilometrin matkan läpi metsäisen maaston. Suojausten käytännön toteutukseen ja apuun en oikein usko kyseisessä louhostoiminnassa. Satsasin nykyisen ja tulevan omaisuuteni Maskun uusimmalle luonnonläheiselle ja korkeatasoiselle omakotialueelle, koska en voinut kuvitella että (vaihtoehto 2b Hujala):n kaltainen antikaavoitus voi olla koskaan enää mahdollista nykyaikaisessa kaiken huomioon ottavassa suomalaisessa yhteiskunnassa.

15 vastustaa Hujalan hanketta. Vaihtoehtoisista paikoista Hujala on ihmisten kannalta haitallisin. Hujalantie ei kestä raskasta liikennettä. Tie routii pahasti jo nyt ja on vaarallisen kapea yhtä aikaa raskaalle liikenteelle, henkilöautoille ja kevyelle liikenteelle. Alueella oleva luontopolku tuhoutuu. Talojen arvo laskee. Kuinka paljon NCC on valmis maksamaan tästä? Hanke aiheuttaa pöly- ja meluhaittaa. Alueella on liito-oravia. Alueella oleva suursikala tuottaa jo kohtuutonta hajuhaittaa alueelle. Tilanne on jo kohtuuton, jos hanke toteutuu. Kajamon alueen tonttikauppa on pysähtynyt tämän hankkeen takia. On pöyristyttävää, että laitos sijoitetaan Kajamon alueen lähituntumaan, koska Kajamolla ei ole vielä taajama-asutusta. Nykykehityksellä tämä saavutetaan kahden vuoden kuluttua. Etäisyyismäärityksissä Kajamo on otettava huomioon sellaisena kuin se tulee olemaan muutaman vuoden kuluessa. Sijoitettava jäte on osittain haitta-ainepitoista. Miten taataan, ettei sitä leviä luontoon ja läheisille asuinalueille? Alueen luonto on kaunista ja monimuotoista. Se tulee tuhoutumaan. Miten taataan, ettei alueen pohjavesiin tule negatiivisia vaikutuksia? Kaivoja ei ole otettu huomioon ympäristöselvityksissä. Hän ehdottaa hankkeen sijoittamista Isosuolle, jossa ei ole asutusta lähietäisyydellä.

16 ja 17 katsovat, että haettu toiminta Ruskon Hujalaan ei sovellu missään tapauksessa ihmisten asutusalueiden läheisyyteen. Lähimpiin asuintaloihin on matkaa vain muutama sata metriä. Isompi Kajamon asuinalue/taajama (Maskun kunnan asutusalue) sijaitsee vain n.700 m päässä hankealueesta. Kajamoon on rakennettu uusia omakotitaloja useita kymmeniä viimeisen 3 vuoden aikana. Alue ei ole vielä rakennettu valmiiksi ja tyhjiä tontteja on vielä myymättä kymmeniä sekä Maskun kunnalla että yksityisellä maanomistajalla. Kiinteistöjen arvo tulee laskemaan, jos louhinta-, jätteenkäsittely jne..toiminta saa luvan Hujalassa. Hankealueella samalla tontilla sijaitsee iso sikala. Louhinta-, jätteiden käsittely-, asfaltin valmistus jne.. toiminta ei kuulu samalle alueelle ihmisten ravintoketjuun kuuluvien eläinten kasvatuksen kanssa. Siat ovat herkkiä eläimiä eikä niiden ole terveellistä asua louhimon/räjäytystyömaan kanssa samalla pihalla.

Nämä asiat on lähes täysin ohitettu YVA:ssa. Ruskontie ei ole suunniteltu raskaalle liikenteelle. Ruskontielle tehtiin pyörätietä vuonna 2013-2014 Maskun suunnassa. Tie on edelleen todella kapea eikä raskasliikenne sovellu sinne. Tie ei ole turvallinen käyttää. Maskussa sijaitsee päiväkotiaivan Ruskontien vieressä. Maskussa koululaiset käyttävät Ruskontietä koulumatkareittinään. YVA:ssa ei ole huomioitu, miten louhintatoiminta vaikuttaa alueen maalämpökaivoihin, kun pohjaveden korkeus muuttuu ja laskee. Alueella on paljon uusia rakennuksia joissa maalämpö. YVA -prosessin aikana ilmeni, että hankealueella on liito-oravia. Kun tämä tuli esille, maanomistaja haki pikaisesti hakkuu lupaa liito-oravien metsälle, jotta tämä ei estäisi hankkeen etenemistä. Nyt alueen puut on hakattu. Miten voi olla mahdollista, että lupa on myönnetty hankkeen arvioinnin ollessa käynnissä? YVA:ssa on arvioitu melu, ääni ja värinähaittoja. Nämä ovat kaikki alimitoitettuja. Parhaillaan on käynnissä uuden 8-tien rakentaminen ja siellä on räjäytetty ja louhittu kalliota. Etäisyyttä 8-tien työmaahan on paljon enemmän kuin Hujalan hankealueeseen ja louhintaräjäytykset ovat olleet erittäin häiritseviä Kajamossa. Ei voi olla missään määrin inhimillistä, että räjäytyksiä tultaisiin tekemään 700m päähän ihmisten asutuksesta kymmenien vuosien ajaksi! Miksi tämän tyyppistä toimintaa suunnitellaan ihmisten lähelle, kun tyhjää asumatonta aluetta löytyy Varsinais-Suomesta vaikka kuinka paljon? Masku ja Rusko ovat kasvavia kuntia aivan Turun naapurissa eikä tämän tyyppinen toiminta kuulu kasvavien asuinalueiden läheisyyteen. He vaativat, että Hujalan toimintaa ei tulla laajentamaan ja NCC Roads Oy selvittää uusia vaihtoehtoja toiminnalleen kauempana ihmisten asutuksesta.

18 ja 19 vastustavat Hujalan kierrätystermiinalin laajennussuunnitelmia. Tiheä uusi omakotitaloasuinalue on aivan muutaman sadan metrin päässä hankepaikan sijainnista. Hankkeesta koituisi melu-, pöly- ja värinähaittoja, raskaan liikenteen huomattava lisääntyminen muutenkin jo erittäin huonokuntoisella ja kapealla, mutkikkaalla tiellä ja viihtyisän, vehreän ympäristön tuhoutumista. YVA:ssa Kajamoa ei ole tulkittu taajamaksi, vaikka pidemmällä ajalla taajaman kriteerit kyllä täyttyvät kun tontit saadaan myytyä.

20 vastustaa kaikkia Hujalaan suunniteltuja toimintoja vaihtoehdossa 2a Ja 2b Alueelle ei tule sijoittaa arviointiselostuksessa kuvailtuja toimintoja, koska molemmat vaihtoehdossa olisivat vaikutuksiltaan erittäin pitkäkestoisia ja aiheuttaisivat merkittävää haittaa lähialueen asukkaille, eläimistöille ja ympäristölle. Lähialueella sijaitsee huomattavasti uutta ja vielä osin rakentamatonta tiheää pientaloasutusta. Jo nykyisen luvan mukainen louhinta aamusta Iltaan (07.00-22.00) aiheuttaa merkittävää melu- ja pölyhaittaa alueelle, puhumattakaan siitä, että toimintaa olisi alueella seuraavat 50vuotta. Edellä olevien ja seuraavien seikkojen vuoksi hän vastustaa hankkeita: Melu- ja pölyhaitta ja mahdollinen maaperän pilaantuminen, Ruskontie ei sovellu kaavailuille liikennemäärille, tie on erittäin mutkainen ja kapea, lisäksi Ruskon puolella sama tie on myös koululaisten käyttämä koulutie, alueen sijainti ei ole maankaatopaikaksi ja louhinnalle soveltuva (lähialueen nykyinen ja mahdollinen tuleva asutus), hankkeen toteuttaminen vaatisi kaavamutoksen, jota Ruskon kunta ei puolla, toteutuessaan hanke laskisi alueen kiinteistöjen arvoa, hankkeella on erittäin laaja vastustus, joten tämä tulee todella ottaa huomioon. Arvioinnissa ei ollut riittävästi selvitetty pinta- ja pohjavesien valumareittejä ja ympäristövaikutuksia. Melutason arvioinnissa tulisi huomioida alueen normaali taustamelutaso, joka ennen nykyisin käynnissä olevaa louhintatoimintaa oli todella alhainen. Alueen luontoarvoja ja eläimistöä oli arvioinnissa kartoitettu puutteellisesti. Räjäytykset louhosalueella saattavat aiheuttaa vaurioita lähialueen kiinteistöihin, koska kerrallaan räjäytetyksi

suunniteltujen kenttien koko on valtava ja louhosaluetta lähinnä olevat kiinteistöt vain muutaman sadan metrin päässä alueesta.

21 vastustaa yhä edelleen kivilouhimon tuloa Ruskolle.

22, 23, 24 ja 25 vastustavat louhostoiminnan laajennusaikeita ja kierrätysterminaalien eli kaatopaikan perustamista Ruskon Hujalaan.

26 vastustaa louhintatoiminnan laajennusta. Ruskon Hujalaan ei sitä missään nimessä saa tulla.

27 ja 28 katsovat, että kierrätysterminaalialia ei tule sijoittaa ko. alueelle Ruskon Hujalaan mm. melu ja pölyhaittojen sekä lisääntyvän liikenteen johdosta, joista tulisi ongelmia asutukselle.

Kajamon omakotiyhdistys ry on ehdottomasti vastaan kaikkia Hujalan laajennussuunnitelmia. Hujalan vaihtoehdot olivat kaikissa YVA:n verrokkitaulukoissa (yhtä lukuun ottamatta) huonoimmat vaihtoehdot. Muutaman sadan metrin suojaetäisyys asutukseen ei ole riittävä, kun ottaa huomioon hankkeen laajuuden ja häittavaikutukset. Lähiympäristön asutus tulisi kärsimään kohtuuttoman paljon melusta, tärinästä, hajusta, pölystä, voimakkaasti kasvavasta raskaasta liikenteestä, luonnon (eläimet, kasvit, maisema) turmelemisesta. Etäisyys lähimpiin asukkaisiin olisi vain tuo muutama sata metriä. Se on todella vähän. Asunnot ovat noin 2-3 km päässä tällä hetkellä käynnissä olevasta 8-tien laajennusprojektista. Siellä päivittäin tehtävät räjäytykset todella tuntuvat tärinästä ja meluna täällä asti. Kuinka voimakas haitta on, jos matkaa on vain alle kilometri. YVA:ssa ei ole otettu huomioon myynnissä olevia lähialueen tontteja. Esim. Kajamo on YVA:ssa tulkittu niin, että se ei ole taajama. Alueella on kuitenkin kaavoitettuja tontteja määrällisesti niin paljon, että periaatteessa taajaman kriteerit täyttyvät. Jos hankkeen kesto on 30 tai 50 vuotta niin on hyvin todennäköistä, että alueen tontit on rakennettu täyteen ja taajaman kriteerit täyttyvät. Tämä tulisi ottaa huomioon YVA:ssa. Ruskontie, joka altistuisi hankkeen toteutuessa voimakkaasti kasvavalle raskaalle liikenteelle, ei ole kyllin kestävä. Nyt pääsääntöisesti henkilöautoliikenteenkin voimasta tie murtuu, lohkeilee ja halkeilee. Tie ei missään nimessä kestä jatkuvaa raskasta liikennettä. Huomioitavaa on myös se, että tie on niin kapea, ettei etenkään talvella tiellä tahdo mahtua kaksi henkilöautoa vastakkain. Raskas jatkuva liikenne tekee tiestä suorastaan vaarallisen. Kyseenalaista on myös, että onko YVA:ssa riittävästi mietitty ympäröivään luontoon kohdistuvia haittoja. Rivieran alue aivan Maskun ja Ruskon rajalla ja on alueen asukkaille erityisen tärkeä virkistys- ja ulkoilualue. Mitä kierrätysterminaalien, louhinnan jaa kasvavan liikenteen saasteet ja pölyt tekevät alueen kasveille, eläimille ja uimavedelle. Huomioitava asia on myös hankkeen aikana tehdyt liito-oravahavainnot ja havainnon jälkeen tehdyt puunkaadot.

29 ja 30 mielestä Hujalan alueelle ei sovi muut vaihtoehdot kuin 0-vaihtoehdot. Jo voimassa oleva 0-vaihtoehdot ylittää siedettävät haitta-arvot. Lisäksi kaavailtu jätemaan läjitys aiheuttaa pelkoa esim. pohjavesien pilaantumisen. Laajemmat vaihtoehdot tekevät lähialueella asumisen sietämättömäksi. Esim. haju, pöly melu ym. vaikuttavat asumisviihtyvyyteen.

31 asuu Maskun Rivieralla ja kulkee Turkuun töihin Ruskontien kautta. Ruskontie on liian kapea ja mutkainen raskaalle liikenteelle. Pyöräilijän ohittaminenkin on hankalaa. Eniten hän on huolestunut liikenteen kasvusta. Onko NCC valmis maksamaan tien korjaamisen?

32 mielestä murskaamo ei sovi millään lailla lapsiperheiden elämään. Perheet ovat valinneet kotinsa luonnon läheltä maaseudulta ja tahtovat elää ilman murskaamon tuomia haittoja. Lapset matkaavat kouluun päivittäin ruskontietä pitkin. Tielle ei haluta enempää liikennettä eikä varsinkaan isoja rekkoja. Koulumatkat tulee pitää turvallisina ja ilma puhtaana. Hän vastustaa hanketta jyrkästi.

33 katsoo, että tällainen mahdollisesti laajentuva toiminta lisäisi lähialueen melu-, pöly- ja hajuhaittoja monella eri tapaa. Raskasliikenteen kasvu Ruskontiellä asutusten läpi tuo tärinä-,

melu- ja saastehaittoja sekä heikentää oleellisesti liikenneturvallisuutta kapealla tiellä. Toiminta alentaa lähialueiden talojen ja tonttien arvoa. Alueen maisema, eläimistö sekä luonto muuttuvat oleellisesti sekä pohjaveden haitta-ainepitoisuudet todennäköisesti nousevat. Hän vastustaa hanketta.

34 ja 35 vastustavat NCC Roads oy:n louhinta ja murskaus toiminnan laajennusta Maskun rajalla.

36 katsoo, että alue sijaitsee hyvin lähellä uutta Kajamon omakotialuetta, minne ihmiset ovat muuttaneet etsiessään rauhallista/puhdasta asuinpaikkaa. Terminaalien tulo tuhoaa kaikki nämä asiat. Pöly, tärinä, melu ja hajuhaitat ulottuvat laajemmalle alueelle. Hän asuu Humikkalassa ja räjäytykset ja murskaus kuuluvat myös tänne erittäin hyvin. Maskuhan on ollut kuuluisa hyvästä pohjavedestä, mikä saattaa vaarantua ongelmamaa-ainesten varastoinnin myötä, vaikka niiden pitäisi olla alle sallittujen raja-arvojen. Kuka tutkii, kipataanko kuorma-ajoneuvojen ylittävää maa-ainesta, ei kukaan. Hujalantien peruskunto ei salli 80 kuorma-auton edestakaista raskasta liikennettä. Jo nyt tien asfaltoinnin jälkeen pinta on rikkoontunut parin vuoden jälkeen ja tietä ei ole perustettu cm. raskaalle liikenteelle. Hän toivoo, että ELY-keskus harkitsisi tarkoin luvan myöntämistä Ruskon alueelle cm. seikkoihin vedoten.

37 ja 38 katsovat, että mikään esitetyistä vaihtoehdoista ei ole toteutuskelpoinen. Hankkeen aiheuttamat välittömät ja yhteisvaikutukset ovat merkittävät asutukselle suunnitellun Hujalan alueen läheisyydessä. Jo nykyisellään alueen toiminta haittaa merkittävästi asutusta. Näistä mainittakoon mm. liikenneturvallisuus-, pöly-, melu-, virkistyskäyttö- ja hajuongelmat sekä peruuttamattomat vauriot luonnossa.

39 ja 40 vastustavat voimakkaasti NCC Roads Oy:n Turun seudun - Pohjavesien virtaukset hankealueelta ovat alimitoitettuja Maskun Karevansuon suuntaan ja Hujalan vehmaantien suuntaan ja Hujalan alueen asukkaiden kaivojen olemassaoloa ei ole otettu lainkaan huomioon.

41 mielestä Hujalan/Ruskontien turvallisuuskehitys Hujalan molemmissa vaihtoehdoissa on arvioitu negatiiviseksi. Tiestä tulisi hankkeen toteutuessa erittäin vaarallinen, kun sen tällä hetkelläkin voisi luokitella vaaralliseksi. Tien kapeudesta ja mutkaisuudesta johtuen kaksi henkilöautoa ei mahdu kohtaamaan pysähtymättä, mikäli toinen autoista joutuu ohittamaan jalankulkijan tai pyöräilijän. Tämänhetkinen raskaankaluston liikenne on vielä rajallista, koska Palovuoren Kiven toimintaa alueella ei ole vielä aloitettu ja alueella pitkään toimineen kierrätysalueen toiminta on mitättömän pientä. Enimmäkseen raskaankaluston liikenne on sikala-alueelle suuntautuvaa tai sitten yksittäisiä kuormia NCC:n aikoinaan murskatuista kasoista noutoa. 25 vuotta maanrakennusalueella toimineena hän tietää, että pelkästään maankaatopaikkatoiminta voi aiheuttaa pahimmillaan yli 20 yhdensuuntaista liikennöintiä tunnissa. Tämä on tietenkin ajoittaista, muutaman viikon kerrallaan kestävää liikennettä, joka vaatii 2-3 isompaa työmaata lähiympäristössä. Mutta sellainen puolitoistasataa edestakaista ajoneuvoa työpäivän aikaan muuttaa tien ja sen ympäristön hyvinkin turvattomaksi, eikä sellaista liikennemäärää kestä myöskään tien rakenteet. Myös ekologisin perustein alueen läheisyyttä Turkuun on vaikea perustella, koska taajaman ohitukset mutkaisella tiellä aiheuttavat saman verran päästöjä, kun 20 kilometrin matka valtatiellä ja alueen runsaan asutuksen takia ihmiset joutuvat niille päästöille pahemmin alttiiksi. Tämänkin takia kyseisenlainen toiminta pitäisi sijoittaa alueille, joille on esteetön kulku valtateiltä ilman taajamien ohituksia. Sosiaalisia, meluun ja pölyyn liittyviä huolia asukkailla on paljon hankkeen tiimoilta. Jotkut ovat jopa pistäneet talojaan myyntiin peläten niiden arvon romahtamista. Alue on nykyisellään rauhallista ja Palovuoren Kiven murskaus ja louhintatoiminnastakin ympäristöviranomainen antoi suosituksen, ettei toimintaa harjoitettaisi kesäkuukausina ja muinakin aikoina vain kello 16.00 asti. Ruskon ympäristölautakunta kuitenkin myönsi luvan klo 22.00 asti ympäri vuoden. Jo louhintatoiminnassakin olisi suotavaa, että louhintatasot eivät ulottuisi kauhean syvälle, koska 15 vuotta alueella asuneena hän näkisi ympäristön pikemminkin sopivan tulevaisuudessa laajentuneena asuinalueena kuin teollisuusalueena. Maankaatopaikkatoiminta

estäisi alueen rakentamisenkin kenties sadaksi vuodeksi ja todennäköisesti kuntienkin intressit lähivuosikymmeninä tukevat alueen käyttöä asuinalueena kuin kaatopaikkana.

42 vastustaa ehdottomasti kierrätysterminaalien sijoittamista kaavaillulle alueelle. Lähes vieressä sijaitsee uusi omakotialue, muuta asutusta ja suosittu leirikeskus. Kun tieto haitoista on jo nyt näin laaja, miksi terminaalialue edes suunnitellaan ko. alueelle. Suomesta löytyy varmasti paikkoja, joissa välittömät haitat ihmisille ovat pienemmät. Leirialue, Linnavuori, on suosittu varsinaissuomalaisten keskuudessa. Siellä järjestetään erilaisia tapahtumia ja leirejä lapsille, nuorille, vammaisille. Vielä leirialueella voi retkeillä turvallisesti luonnonmaisemassa. Kierrätysterminaalitoiminta aiheuttaisi alueelle runsaasti liikenne-, möly- ja pölyhaittoja. Lisäksi retkeily- ja suunnistusmaasto leirialueen ympäriltä hupenisi ja lasten turvallinen liikkuminen tulisi mahdottomaksi. Leirialue on yksi ainoita ja harvoja varsinaissuomalaisia leirialueita. Emmehän pilaa lasten ja nuorten mahdollisuuksia rauhalliseen ja turvalliseen leirikokemukseen. Myös alueen asukkaiden huoli on ymmärrettävä ja suuri. Nyt on ajateltava ihmisiä, ei markkinoita tai teollisuutta. Suomen kokoisesta haja-asutusalueesta on löydyttävä sopivampi sijoitus kierrätysterminaalille.

43 ja 44 toteavat, että pintavesien valumat lisääntyvät merkittävästi kun jo tällä hetkellä valuma hankealueen suunnalta täyttää Vehmaantien peltoalueen rapauttaen tieliittymän/siltarummun nrossa Vehmaantie 55. Olemassa olevien liito-oravien suojele ja elinympäristö on turvattava lain vaatimalla ja edellyttämällä tavalla. Vaikutukset ympäristöön ovat huomattavia. Maisemallinen muutos on merkittävä ja alueen neitseellisyys menetetään. Suojapuusto on jo kaadettu hankealueen reunoilta jonka oli tarkoitus suojata ympäristöä. Suoja-alueet ja maisemointi pitää tarkasti määritellä. Liikennemäärät ovat alimitoitettuja ja esitetty harhaanjohtavasti. Tiestö on jo nykyisellään ylikuormitettu suurilla liikennemäärillä. Alle 600 m suojaetäisyys asutukseen on liian pieni. Tämän hetken toiminta koetaan jo nyt haitalliseksi melun ja räjäytysten osalta. Pölynsidonnalla pitää olla jatkuvaa prosessien aikana eikä vain tarvittaessa.

45 ja 46 vastustavat NCC Roads Oy:n suunnittelemaa nykyisten louhinta- ja murskaustoiminnan laajentamista etc. Ruskon Hujalassa. He ovat hyvässä uskossa ostaneet tontin ja rakentaneet kotinsa Maskun Karhunkaarelle alueen rauhan ja luonnonläheisyyden vuoksi. Jos he olisivat halunneet asua laajamittaisen louhustoiminnan naapurissa, toki tonttivalinta olisi siinä tapauksessa tehty muualta. He käyttävät Ruskontietä työmatkoihin. Tiellä on 60 km/h nopeusrajoitus, se on huonokuntoinen, valaisematon ja kapea. Ei voi uskoa, että tie kestää yhtään enempää raskasliikennettä. Jo nyt on tilanteita, kun kurvissa iso rekka tulee vastaan, mahtuvatko molemmat ohittamaan toisensa kunnialla. Lisäksi on ollut tilanne, jossa perävaunullinen rekka on yrittänyt peruttaa louhoksen liittymään. Ruskon suunnasta tultaessa tämä yllätti, siinä sitten odoteltiin jonossa molempiin suuntiin. He toivottavat onnea ja menestystä NCC:n suunnittelevalle louhustoiminnalle jossain, missä siitä ei ole ilmeistä haittaa ja vaivaa alkuperäisasujille.

47 katsoo, että Hujalan vaihtoehdoissa ei ole huomioitu riittävästi pohjavesivaikutusten riskejä ja eläimistön elinolohaittoja mm. liito-oravan elinympäristölle. Miten kesken selvitysten voidaan myöntää lupa puiden kaatoon? Ilmanlaatu huononee toiminnan ja raskaan liikenteen kasvun myötä. Lähellä on paljon asutusta ja päiväkotia. Maisemamuutosten haittavaikutuksia lähialueen asuinalueille ei ole huomioitu riittävästi. Raskaan liikenteen kasvun melu-, värinä- ja saastehaittoja eikä liikenneturvallisuuden heikentymisen haittavaikutuksia ole huomioitu riittävästi. Ruskontie on kapea ja mutkainen. Tiellä ei ole koko matkalla kevyen liikenteen väylää. Tie menee asutusten ja päiväkodin läpi/vierestä. Melu-, pöly-, haju- ja värinähaitat kantautuvat jopa kilometrien päähän asutusalueille. Lähialueella on kaavoitettu uusi asuinalue, joka kasvaa koko ajan. Hankkeella on pitkäkestoiset haittavaikutukset asuinviihtyvyyteen ja lähialueen turvallisuuteen. Lieventämistoimenpiteetkään eivät estä/poista kaikkia haittoja. Hujalan hankevaihtoehdot ovat ylivoimaisesti sosiaalisilta haittavaikutuksiltaan ja kestoiltaan huonoimmat vaihtoehdot. Ne eivät ole toteuttamiskelpoisia lähialueen asutuksen vuoksi.

48 toteaa, että Hujalan vaihtoehtojen melu-, pöly-, haju- ja värinähaitat kantautuvat kilometrien päähän. Haitat on arvioitu alakanttiin. Kokemuksen perusteella esim. uuden 8-tien räjäytshaitat kantautuvat kilometrien päähän Maskun Kajamolle. Lisäksi Ruskon Heikkilän sikalan hajuhaitat kantautuvat useasti Kajamolle, vaikka näin ei pitäisi päästä tapahtumaan. Haitat pitäisi arvioida pahimman skenaarion mukaan. Raskaan liikenteen suuren kasvun melu-, värinä- ja saastehaittoja ei ole huomioitu riittävästi. Raskas liikenne kulkisi asutusten ja päiväkodin läpi/vierestä. Raskaan liikenteen kasvu heikentää alueen liikenneturvallisuutta. Kapea ja mutkainen Ruskontie ei kestä nykyistäkään liikennettä puhumattakaan jos raskas liikenne tiellä kasvaa. Tiellä ei ole myöskään koko matkalla kevyen liikenteen väylää. Hujalan hankevaihtoehdot ovat sosiaalisilta haittavaikutuksiltaan ja kestoiltaan huonoimmat vaihtoehdot. Ne eivät ole toteuttamiskelpoisia.

49 ja 50 mielestä liikenneturvallisuus heikkenee huomattavasti kapealla Hujalan/Ruskoritiellä, tällä hetkellä on jo liian kapea kurveissa raskaan liikenteen kaluston kohtaamisessa. Ja kun raskas liikenne lisääntyisi huomattavasti, niin tie pitäisi levenyttää ehdottomasti. Hiljattain valmistunut kevyen liikenteen väylä ei pelasta tilannetta, koska myös ja etenkin autoilijoille tie on vaarallinen. Tien hiljattainen uudistus ei ottanut huomioon raskaan liikenteen suurta kasvua. Suunniteltu hanke on naurettava näin lähellä asutusta, sekä Ruskon että Maskun asukkaat kärsivät melu/pöly/liikennehaitoista. Luonto kärsii myös hankkeesta, alueella on paljon eri metsäneläimiä ja lintuja, luonnonläheisyyttä emme halua tuhottavan.

Linnavuoren Eräkeskus vastustaa Ruskon Hujalaan suunniteltua louhinta- ja murskaustoimintaa, jätteiden vastaanottoa ja käsittelyä sekä loppusijoitusta (terminaalia VE2). Läheisen sijaintinsa vuoksi tämä hanke toteutuessaan häiritsisi ja todennäköisesti lopettaisi luonnon rauhaan perustuvan Linnavuoren Eräkeskuksen (Kajamontie 124) leiri-, retki-, kurssi- ja ulkoilupäivätoiminnan. Linnavuoren Eräkeskuksen luontoon ja ulkoiluun liittyvät käyttöpäivät sisältävät mm partiolaisten kesä- ja talvileirejä sekä viikonloppuretkiä, Turun Partiolaisten kouluikäisille lapsille järjestämiä Turun kaupungin tukemia kesäleirejä, koulujen, oppilasjärjestöjen, yhdistysten ja yritysten ulkoilupäiviä, lasten luontoleirejä ja päiväretkiä, Lounais-Suomen partiopiirin partiolaisten erilaisia kursseja ja tapahtumia, linturetkiä, melonta-, kiipeily- ja suunnistustapahtumia, laavuretkiä. Näiden lisäksi Linnavuorella järjestetään firmojen koulutustilaisuuksia ja erilaisia juhlatapahtumia. Linnavuoren alueella on myös harvinainen lintujärvi, jossa useiden tavallisimpien lintulajien lisäksi pesii säännöllisesti joka kesä myös harvinaisempia lajeja mm. laulujoutsen ja mustakurkku-uikkuja. Tutkimusten mukaan Linnavuoren alueella pesii vuosittain vähintään 65-70 lintulajia. Loppukesällä/syksyllä järvellä näkee myös kurkia ja haikaroita. Linnavuoren Eräkeskuksen alueeseen kuuluvan muinaismuistoalueen, Kajamonvuoren, huipulle on viitoitettu myös luontoretkeilijöiden suosima Suokullan reitin sivuhaara. Kajamonvuoren päällä on retkeilijöille tarkoitettu tauko- ja nuotiopaikka. Suokullan reitin sivuhaara johtaa Kajamonvuorelta Kullavuoren suojelualueelle ja sen laavulle. Tämä reitti ja suosittu Kullavuoren retki- ja suojelualue tulisivat kärsimään murskaamon ja jäteaineiden yms. vastaanoton ja toiminnan läheisyyden takia. Samoin kärsisi läheisyydessä oleva Karevansuon suojelualue Suokullan reittiin kuuluvine luontopolkuineen. Selvää on myös, että nykyinen asutus ja tulevat aiotut kaavoitussuunnitelmat Ruskossa ja Maskussa tulisivat kärsimään terminaalihankkeen toteutuessa. Toimintamme perustuu puhtaaseen ilmaan, hiljaisuuteen ja luonnonrauhaan. Pelkäämme, että louhinnan aiheuttama melu, pöly ja haju lopettaa ja tuhoaa Linnavuoren Eräkeskuksen toiminnan ja alueen lintujärven sekä Suokullan luontoreitin suojelualueille — Kajamonvuorelle, Kullaanvuorelle ja Karevansuolle. Toivottavasti tämä yleishyödyllinen toimintamme ja ainutlaatuinen luontokokonaisuus suojellaan ja säilytetään.

51 ja 52 mielestä kierrätysterminaali tarkoittaa mm. kohonneita haitta-ainepitoisuuksia sisältävän maan vastaanottoa ja loppusijoitusta sekä ylijäämämaiden vastaanottoa, jalostusta, myyntiä ja läjitystä miljoonien kuutioiden edestä. Terminaaliin tuotaisiin lisäksi betoni- ja tiilijätettä, puuainesta, tuhkaa, lasia ja kattohuopaa. Toimintaan kuuluisi myös asfaltin valmistusta, joka aiheuttaa myös melu- ja hajuhaittaa. Itse kierrätystoiminnastakin aiheutuu melua, pöly- ja mahdollisesti hajuhaittaa, minkä vuoksi se sopii huonosti omakotiasuinalueiden läheisyyteen. Kierrätysterminaalin

sijoittaminen lisäisi huomattavasti raskaan liikenteen määrää Ruskontieltä, mikä aiheuttaisi läheisille asuinalueille tärinä- ja meluhaittoja. Ruskontie on kapea ja mutkainen ja sillä on aamuisin ja iltapäivisin paljon työ- ja koulumatka- sekä vapaa-ajan liikennettä (pyöräilyreitti). Maskun kunnan puolella tie kulkee laajojen omakotialueiden vierestä. Kajamon uudelle asuinalueelle on kaavoitettu n. 100 omakotitonttia, jotka sijaitsevat välittömässä läheisyydessä. Kierrätysterminaalin sijoittaminen Hujalaan tulisi luultavasti pysäyttämään omakotirakentamisen Maskussa Kajamon alueella kokonaan. Louhinta-alueen ja kierrätysterminaalin laajennuksen myötä suuret suojakallio ja –metsäalueet häviäisivät Maskun asuinalueiden ja kierrätysterminaalin välistä, mikä lisäisi huomattavasti melu- ja pölyhaittoja alueen asukkaille ja tuhoaisivat maiseman. He katsovat, että tämän laajuinen toiminta ei sovellu omakotirakentamiseen kaavoitettujen alueiden lähelle, vaan ensisijaisesti olisi tutkittava muita sijoitusvaihtoehtoja. Nykyinen yleiskaava ei myöskään ota huomioon alueen liito-oravia. Uhanalainen liito-orava on tiukasti suojeltu EU:n luontodirektiivin ja Suomen luonnonsuojelulain 38 §:n ja 49 §:n perusteella. Sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.

53 on kotoisin Ruskon Hujalasta Vehmaantieltä, ja vaikka asuu nykyään toisella paikkakunnalla, huolestuttaa tuleva kehitys suuresti, sillä hän vierailee usein Vehmaantiellä, jossa hänen äitinsä ja lastensa isoäiti asuu. Kivenlouhinnan aiheuttama melu ja tärinä sekä teollisen toiminnan aiheuttama vilkastunut raskas liikenne ovat pahoja haittoja alueen viihtyisyydelle ja lasten sekä aikuisten liikenneturvallisuukselle. Jätteenkierrätysterminaali aiheuttaisi toteutuessaan todella pitkäaikaista haittaa mm. melun ja pölyn kautta, eikä mummila olisi enää se miellyttävä ja luonnonläheinen paikka mikä se nyt on. Sikalan laajennus huolestuttaa eläinten hyvinvoinnin vuoksi, mutta myös mahdollisten hajuhaittojen lisääntyminen on todennäköistä. Ruskon hyvä pohjavesi on ollut vuosia heidän ilonsa, ja sekin riskeerattaisiin, mikäli jäteterminaali toteutuisi. Ylipäänsä kokonaisuus (louhos+terminaali+sikalan laajennus) muuttaisi alueen luonnetta ratkaisevasti, voisi puhua jopa Hujalan raiskauksesta ja luontoarvojen häikäilemättömästä hävittämisestä, jota on jo tapahtunutkin, kun liito-oravien elinolosuhteet päästettiin tuhoutumaan. Mikäli projekti toteutuu, ei voi kuvitellakaan koskaan enää muuttavansa seudulle takaisin, mikä nyt on täysin varteenotettava tulevaisuudenmahdollisuus. Hän toivoo, että Ely-keskus ottaa huomioon Hujalan asukkaiden aidon huolen alueen tulevaisuudesta, eikä myöntäisi lupaa louhokselle, jätteenkierrätysterminaalille ja jättisikalalle.

54 vastustaa jyrkästi hankkeen toteuttamista. Hanke lisäisi lähialueen melu-, haju- ja pölyhaittoja. Raskasliikenteen kasvu Ruskontiellä asutusten läpi tuo tärinä-, melu- ja saastehaittoja sekä heikentää oleellisesti liikenneturvallisuuksia kapealla tiellä. Toiminta alentaa lähialueen talojen ja tonttien arvoja. Alueen maisema, eläimistö (liito-orava ja linnut) sekä luonto muuttuvat oleellisesti.

55 ei puolla hanketta, koska alueen tiepohjaa ei ole mitoitettu toiminnan aiheuttamalle raskaan liikenteen määrälle, alueen läheisyydessä on pohjavesialueita, joihin laitoksen toiminta vaikuttaa haitallisesti ja laitoksen toiminnasta aiheutuu häiritsevää melua lähialueen vakituiselle asutukselle.

56 ja 57 vastustavat ehdottomasti hankkeen sijoittamista Ruskolle. He ovat muuttaneet Ruskon Kajamoon puoli vuotta sitten eivätkä halua kärsiä raskaan liikenteen aiheuttamaa turvallisuushaittaa. Nyt jo pelottaa lasten kulkeminen tien vartta pitkin. Tie on kapea ja mutkitteleva. Meluhaitat tuntuvat sietämättömiltä ajatella. Kiinteistökauppa olisi jäänyt tekemättä, jos he olisivat tienneet hankkeesta. Kuka kierrätysterminaalin vieressä haluaa asua? Kenelle saa tulevaisuudessa talon myytyä? Alue on kaunista ja terminaali pilaisi metsän rauhallisuuden.

58 ja 59 vastustavat Turun Seudun kierrätysterminaalihanketta Ruskon Hujalaan. Raskasliikenne lisääntyy 8-tien suuntaan, Ruskontien käyttöturvallisuus autoilijoille sekä kevyen liikenteen väylää käyttäville heikkenee huomattavasti! Tien kunto on jo nyt heikko. Koululaisten määrä pyörätiellä on kovassa kasvussa tulevaisuudessa, johtuen uudesta omakotitaloalueesta Maskun Kajamossa, jossa on paljon lapsiperheitä. Vastustuksen syynä on myös pöly- ja meluhaitat alueen asukkaille sekä kiinteistöjen/tonttien arvojen heikkeneminen, alueen luonnon tuhoutuminen, eläimet kaikkoavat ja retkeilyreitit menevät piloille. Hankkeella kaiken kaikkiaan kohtuuttomat

vaikutukset alueeseen ja sen asukkaisiin, käsittämätöntä että tällaista voidaan edes harkita näin lähelle asuntoaluetta!

60 ja hänen perhettään järkyttää suunnitteilla oleva hanke. Terminaalia ei tulisi perustaa asuinalueen viereen. Hankkeeseen liittyy niin monia elämää haittaavia ja asumista pilaavia tekijöitä, että on ihmeteltävää, miten sitä voidaan edes harkita. Hanke aiheuttaisi melu-, haju- ja pölyhaittoja, raskaan liikenteen kasvua ja vaaratilanteita liikenteessä, tärinä- ja saastehaittoja. Vaarassa on terveys, turvallisuus ja elinolosuhteet luonnon helmassa, Luonto kärsisi, pohjavesihaitat, asuntojen/tonttien arvo laskee jne. Miten tällaisten asioiden kanssa voi elää, kun alueelle on haluttu rakentaa oman rauhan, kauniin luonnon ja turvallisen ympäristön vuoksi. Nyt on riski menettää se kaikki hyvä. Hän toivoo, että päättävät tahot ottavat inhimillisesti asiat huomioon ja kuvittelevat itsensä tilanteeseen. Eikö kyseistä maa-ainestoimintaa voisi perustaa jonnekin, missä asutusta ei ole näin lähellä – luulisi sellaista aluetta jossakin olevan.

61 esittää mielipiteen Hujalan vaihtoehdoista. *Liikennemäärät ja liikenneväylät:* Toimintojen yhteiset liikennemäärät on arvioitu liian pieniksi. Maakaatopaikan ajot tapahtuvat pääosin kuorma-autolla. Autot tuovat täydet kuormat, mutta poistuvat alueelta tyhjinä. Ilmoitetut kuutiomäärät aiheuttavat suuremmat liikennemäärät. Alueen tiestö ei ole mitoitettu kyseisille liikennemäärille eikä tiestön kantavuus ja rakenne kestä kyseistä liikennettä. Lisääntyvästä liikenteestä aiheutuu alueen asukkaille erittäin suurta haittaa. Hujalantie on kapea ja siinä ei ole kevyen liikenteen väylää eikä mitään piennaraluetta kevyelle liikenteelle. Hujalantien, Liukolantien tai Vehmaantien tierakenteet eivät ole mitoitettu raskaalle liikenteelle. Nykyisilläkin liikennemäärillä ja kuormilla tierakenteet ovat rikkoutuneet pahoin. Liikennemäärien ja erityisesti raskaan liikenteen haittaa on vähätelty olemassa olevalle asutukselle. Tämän hankkeen ja läheisen Palovuoren Kiven louhoksen aikaisemmissa lupakäsittelyissä on ollut esillä vaihtoehto uuden tielinjauksen teko suoraan valtatie 8:lle tai Ruskon kunnan yleiskaavan mukaisesti Hujalan kylätaajaman ohi. Hujalan kylätaajama on erittäin ahdas ja muodostaa lähes kaavamaisen asutuksen vaikka sillä ei olekaan asemakaavaa. Tällaisen raskaan liikenteen saaminen pois kulkemasta Hujalan kylätaajaman läpi ei ole lainkaan tullut esille arvioinnissa. *Maakaatopaikka:* Maakaatopaikan ainekset aiheuttavat ympäristölle ja lähialueiden asukkaille tässä muodossa ja laajuudessa erittäin suurta haittaa. Maakaatopaikan ajallista ja siitä aiheutuvaa pysyvää haittaa ei ole arvioitu. *Louhinta:* Louhinnan laajentuminen näin mittavaksi aiheuttaa Hujalassa ja lähialueilla erittäin suurta haittaa melun, pölyn ja liikenteen muodossa. *Melu- ja pölyhaitat:* Arvioinnissa on vähätelty kyseisten toimintojen aiheuttamaa melu- ja pölyhaittaa. Toimintaa on esitetty harjoitettavan lähes vuorokauden ympäri, joka aiheuttaa vaikutusalueen asukkaille kohtuutonta haittaa melun ja pölyn suhteen. Arvioinnissa ei ole selvitetty yhtenä kokonaisuutena hankekohteessa ja sen välittömässä läheisyydessä toimivan muun toiminnan yhteisvaikutusta. Näiden kaikkien toimintojen yhteisvaikutus on vielä suurempi kuin tässä esitetyn kierrätystermiinalin ja siihen liittyvien toimintojen vaikutus ympäristöön yksistään. *Kaavoitus:* Kaavallisesti tämä toiminta ja ei ole yleiskaavan mukaista. Toiminnan laajuuden ja toiminnan luonteen vuoksi kyse on tehdasmaisesta rakentamisesta. Maakuntakaavassa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Yleiskaavassa alue on merkitty maa-ainesten ottoalueeksi (EO). Asfalttiasemaa, kierrätystermiinalia ja maa-ainesten kaatopaikkaa ei voi esittää sijoitettavan tämän kaavallisen toiminnan piiriin. Nämä ovat tässä mittakaavassa täysin teollista toimintaa, joka vaatii erilaista kaavaa. Yleiskaavassa ei ole varauduttu tämänlaatuiseen teolliseen toimintaan. Myöskään maakuntakaavassa ei ole varauduttu tämän tyyppiseen toimintaan. Kaavallisesti nämä hankkeet ovat täysin kaavan vastaisia eikä niitä voi mitenkään esittää kaavallisesti tämän tyyppiseen toimintaan. Täysin kaavan vastaista toimintaa ei voi esittää sijoitettavaksi Hujalaan. Kaavoituksen vastaisuuden vaikutuksia alueen kehittämiseen ei ole esitetty. Tällainen yleiskaavan ja maakuntakaavan vastaisuus aiheuttaa sen, että kaavan mukaista kehittämistä ei voida toteuttaa. *Toiminnan ajallinen kesto:* Vaihtoehdossa VE 2a toiminnan ajallinen kesto on arvioitu melko lyhyeksi. Maankaatopaikan toiminnan kesto vain 5 vuotta tuntuu täysin perusteettoman lyhyeltä. Perustetaanko maankaatopaikkoja vain 5 vuodeksi, sopii epäillä vahvasti. Vaihtoehdossa VE 2b toiminnan keston on arvioitu olevan yli 50 vuotta. Toiminnan loppumisen jälkeen kestää vielä useita vuosia, ellei peräti vuosikymmeniä, ennen kuin tilanne voisi palata samantyyppiseksi kuin ennen ko. toiminnan alkamista. Kyseisissä vaihtoehdoissa on toiminnan

todellisen keston pituus arvioitu ilmeisen lyhyeksi. Toiminnan laajuuden kesto olisi todellisuudessa selvästi pidempi kuin nyt esitetyissä arvioissa. Toiminnan jälkeen aiheutuvia haittoja ympäristölle ja luonnolle ei ole esitetty millään tavalla. Arviosta saa sen käsityksen, että toiminnan päättymisen jälkeen ei olisi mitään vaikutuksia mihinkään ja tämä ei missään tapauksessa pidä paikkaansa. Toiminnan aiheuttamia pysyviä muutoksia ympäristölle, vaikutusalueen asukkaille ja luonnolle ei ole esitetty juuri lainkaan tai niiden vaikutuksia on vähätelty. Edellä oleviin viitaten ei kyseisten hankkeiden (VE 2a ja VE 2b) ympäristövaikutusten arviointia voi pitää asiallisena ja niiden aiheuttamia haittoja vähäpätöisinä tai olemattomina.

62 toteaa, että lähimmät asunnot ovat muutaman sadan metrin päässä ja runsaan kilometrin päässä on isot asuinalueet sekä Maskun että Ruskon kunnan puolella. ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonsuojeluasioiden hoito on ollut erittäin huonoa.

63 näkemyksen mukaan arvioinnissa on todettu Hujalantien olevan kapea, mutkainen ja paikoin huonokuntoinen. Vaihtoehtoissa 2a ja 2b raskaan liikenteen määrä lisääntyisi huomattavasti nollavaihtoehtoon nähden. Tieosuus esim. välillä Mäki-Heikkilä-Maskuntien risteys jo nykyisellään jalankulkijoille erittäin vaarallinen, saati sitten jos raskaan liikenteen osuus nykyisestä kasvaisi. Sama tilanne on myös Maskun suuntaan, vaikka Humikkalaan onkin rakennettu kevyenliikenteenväylää. Tämä kohta on arvioinnissa jätetty suht vähäiselle osalle, olivatko arvioinnin laatijat kertaakaan jalkautuneet kyseisille tieosuuksille havainnoimaan miltä tuntuu, kun kävelee liikenteen seassa. Sinänsä arviointi on varmaan tehty lakien ja asetusten vaatimassa laajuudessa.

64 mielestä arviointiprosessista käy hyvin ilmi, että Hujalan terminaali tuo suurelle määrälle asutusta ikäviä haittavaikutuksia, joihin asukkaat eivät ole voineet vaikuttaa, kuten melu-, haju-, liikenne- ja ympäristöhaittoja. Näihin ei asukkaana pysty vaikuttamaan, jos terminaali Hujalaan rakennetaan. Arviointiselostuksessa todetaan, että ympäristövahingot Hujalassa ovat hyvin suuret ja kaikkia vaikutuksia ei ole edes otettu huomioon. Toivottavasti järki voittaa tässä hankkeessa ja terminaali sijoitetaan paikkaan, jossa on vähän asutusta.

65 mielestä kierrätysterminaalin sijoittaminen Ruskon Hujalaan aiheuttaa myös Maskussa Ruskon rajamailla omakotialueella asuville melu-, pöly-, ja värinähaittoja. Lisääntyvä raskas liikenne on vaaraksi Maskun puolella kapealla ja huonokuntoisella Ruskontiellä sekä Ruskon puolella Hujalantiellä. Hujalassa on pieni taajama, jonka talojen ikkunan edustalta tie kulkee, lisäliikennettä ei tielle kaivata varsinkaan raskasta. Kevyen liikenteen kulkuväylät puuttuvat, tie on suosittu työmatka- ja vapaa-ajan pyöräilyreitti. Näillä eväillä terminaali ei sovellu sijoitettavaksi Ruskon Hujalaan.

66 ja 67 vastustavat Hujalan vaihtoehtoja. He asuvat Maskun Kajamon asuinalueella. Arviointiselostuksesta käy ilmi, että molemmat Hujalan vaihtoehdot ovat toteuttamiskelvottomia. Humikkalasta Ruskolle kulkeva Hujalantie on nyt jo vaarallinen kulkea ja lisääntyvän rekkaliikenteen myötä se muuttuisi kevyelle liikenteelle täysin käyttökelvottomaksi. Lisäksi huolettua Kajamon asuinalueen kehitys. Alueella on paljon myymättömiä tontteja ja alueen tonttikauppa on hankkeen pinnalle nousemisen jälkeen lähes pysähtynyt. Alueella olevien tonttien ja kiinteistöjen kiinnostavuus ja arvo todennäköisesti laskisivat hankkeen myötä. Sikalan aiheuttamat viikoittaiset hajuhaitat tuskin lievenisivät hankealueelta kaadettavan metsän ja louhittavan kallion myötä. Oman lisänsä tuovat asfaltin valmistus ja muut toiminnot. Toiminnan aiheuttama melu tulee todennäköisesti kuulumaan läheisille asuinalueille. On käsittämätöntä, että tämänkaltaista hanketta edes suunnitellaan näin lähelle asuinalueita. Hankkeen arvioitu kesto 50 vuotta kuulostaa järjettömältä.

68 vastustaa ko. hanketta aiottuun rakennuspaikkaan melu-, pöly- ja hajuhaittojen sekä lisääntyvän liikenteen vuoksi. Alueen läheisyydessä on runsaasti asutusta.

69 ja 70 ovat huolissaan asuinympäristönsä viihtyisyydestä, jota uhkaa kierrätysterminaalien tulo alueelle sekä louhinnan laajennus. Ne tuovat melua, pölyä, tärinää sekä lisääntyvää liikennettä. Näistä syistä he vastustavat hankkeen tuloa Ruskolle, Hujalan alueelle.

71 yhdessä Ruskon Vehmaantien ja Hakamäkiläntien 42 asukkaan kanssa keskittyvät Hujalan hankealueeseen. Alueelle suunnitellut hankevaihtoehdot 2a ja 2b eivät ole toteuttamiskelpoisia eikä niiden jatkosuunnittelulle ole perusteita. Esitetyt toiminnot eivät sovellu omakoti- ja virkistysalueiden läheisyydessä sijaitsevalle Hujalan alueelle, koska esitettyjen toimintojen koetaan aiheuttavan kohtuutonta räsitusta paitsi vaikutusalueelle myös sen ulkopuolelle. Hanke ei ole perusteltu myöskään maankäytöllisestä näkökulmasta, sillä Ruskon yleiskaava ei salli alueelle suunniteltuja toimintoja. He kannattavat vaihtoehtoa 0, jossa toimintaa jatketaan alueella nykyisten lupien mukaisesti, eikä alueelle tuoda uusia toimintoja. He haluavat, että Rusko tarjoaa asukkailleen jatkossakin rauhallisen ja maaseutumaisen elinympäristön sekä monipuoliset virkistysmahdollisuudet luonnossa liikkuville ja korostavat, että näin suuren mittakaavan hankkeen ympäristövaikutukset eivät koske vain Hujalan kyläläisiä vaan kaikkia Ruskon kuntalaisia, maskulaisia unohtamatta. He ymmärtävät Turun seudun tarpeen uusien ylijäämämaiden vastaanotto paikalle sekä kiviaineksen kysynnälle, mutta kyseiset muun muassa melua ja pysyviä maankäytöllisiä rajoitteita aiheuttavat toiminnot on sijoitettava kauemmaksi häiriölle herkkien kasvukeskusten läheisyydestä ja toivovat, että mielipide otetaan huomioon hankkeen YVA- ja lupamenettelyissä. Mielipiteessä on huomioita muun muassa liito-oravan suojeluvaatimuksista, suojapuuston välttämättömyydestä, havainnollisten esimerkkien tarpeellisuudesta sekä tarkkailukaivojen puutteista. Kyläläisten yhdessä laatiman mielipiteen lisäksi perheet ovat halutessaan toimittaneet Varsinais-Suomen ELY-keskukseen omia mielipiteitään. Yksittäiset mielipiteet on huomioitava täydentävinä kommentteina, ei vastakkaisina mielipiteinä (erilaisista painotuksista ja sisällöistä huolimatta).

1 Asukkaiden kuuleminen Alueen asukkaat ovat aktiivisesti osallistuneet YVA-menettelyyn tutustumalla arviointiohjelmaan ja -selostukseen, laatimalla mielipiteitä sekä osallistumalla muun muassa toukokuussa 2014 järjestettyyn työpajaan. Asukkaat ovat omalta osaltaan varmistaneet, että heidän aluetietämyksensä on ollut käytettävissä arviointiselostusta laadittaessa. Tosin halukkuudestaan huolimatta Vehmaantien ja Hakamäkiläntien asukkaat eivät saaneet edustajaa hankkeen ohjausryhmään saati muutoin saaneet mahdollisuutta osallistua ohjausryhmän työskentelyyn. Selostuksen perusteella asukkaiden huomioita ja näkemyksiä ei ole huomioitu riittävästi hankkeen ympäristövaikutuksia ja sosiaalisia vaikutuksia arvioitaessa. Toisin kuin selostuksessa väitetään, kiviaineksen louhinta ja kierrätysterminaalien toiminta aiheuttavat todellista häiriötä lähimmälle asutukselle. Selostuksen arvio perustuu asiantuntijan osin subjektiivisen tulkintaan. Vehmaantien ja Hakamäkiläntien kiinteistöt sijaitsevat lähimpänä Hujalaan esitettyä hankealuetta, ja asukkailla on jo kokemusta, miten nykyiset räjäytys-, louhinta- ja murskaustoiminnot sekä niihin liittyvä raskas liikenne vaikuttavat ympäristöön. Tästä johtuen asukkaat pystyvät perustellusti arvioimaan niitä vaikutuksia, joita toiminnan mahdollisesta laajentumisesta aiheutuisi. Nykyinen louhos ja pienimuotoinen kierrätysterminaalitoiminta jo vaikuttavat ympäristöön aiheuttaen mm. meluhaittaa ja vaaratilanteita liikenteessä, heikentäen asukkaiden elinoloja ja viihtyvyyttä sekä aiheuttaen pysyviä maisemallisia vaikutuksia. Hankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa ei ole riittävästi otettu huomioon hankkeen heikkoa hyväksyttävyyttä alueella. Tämän mielipiteen ovat laatineet lähes kaikki Vehmaantien ja Hakamäkiläntien asukkaat ja kiinteistönomistajat. Hujalan hankealueen laajennustoimia vastustavan adressin allekirjoitti kuulutusajan umpeutuessa 981 ihmistä (nimilistä toimitetaan tarvittaessa). Sähköinen adressi on yhä internetissä osoitteessa adressit.com. Paperiset adressit olivat allekirjoitettavissa Ruskon ja Maskun kirjastoissa tammikuun 2015 loppuun. Valtaosa, noin 75 prosenttia, allekirjoittaneista on ruskolaisia (467) ja maskulaisia (258). Jäljelle jäävästä 25 prosentin osuudesta noin puolet on turkulaisia ja loput useilta eri paikkakunnilta olevia. Etenkin ruskolaisten osuutta voidaan pitää huomattavana, kun kyse on 5 800 asukkaan kunnasta. Toisin sanottuna hanketta vastustetaan Ruskolla voimakkaasti myös Hujalan kylän ulkopuolella, kun noin joka 12. kuntalainen on esitettyä kierrätysterminaalien ja louhostoiminnan laajentamista vastaan *2 Hankerajaus* Arvioitavana hankkeena on kierrätysterminaalien perustaminen Turun seudulle. Kierrätysterminaalien tarkoituksena on korvata neitseellisten luonnonvarojen käyttöä, ehkäistä

jätteen syntyä ja edistää materiaalitehokkuutta rakentamisessa sekä rakennusjätteen ja maa-ainesten hyödyntämistä. Hankevaihtoehto 2b ei ole hankerajauksen mukainen, sillä louhintamäärän kasvattaminen Hujalassa ei tue hankkeessa esitettyjä tavoitteita vaan nimenomaan lisää neitseellisten luonnonvarojen käyttöä. Alueella tällä hetkellä tapahtuva NCC Roads Oy:n maa- ja kiviainesten otto liittyy alueen tasaamiseen Heikkilän tilan sikalarakennusten ja piha-alueen rakentamista varten. Sikalan rakennustyöt on aloitettu huhtikuussa 2012, ja sikalat ovat valmistuneet vuoden 2013 aikana. Tässä valossa sikalakylän rakentamisen yhteydessä myönnetty luvat yhteensä 1,8 miljoonan kuution louhimiseen yli 12 hehtaarin alueella tuntuvat ylimitoitetuilta ja väärin perustein myönnettyiltä. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen on varmistettava, että ympäristövaikutusten arviointi vastaa esitettyä hankerajausta ja esitetyt toiminnot ovat hankerajauksen mukaisia.

3 Arviointiselostuksesta puuttuvat seikat Esitimme arviointiohjelman pohjalta laatimassamme mielipiteessä (31.1.2014) arviointiselostuksen toteutukseen liittyviä seikkoja, joihin odotimme huomioita Hujalan hankealueen osalta. Suuri osa ehdotuksistamme on otettu huomioon, mutta seuraavista seikoista ei kuitenkaan löytynyt mainintaa arviointiselostuksessa tai niiden käsittely arviointiselostuksessa on epätarkkaa. Esitämme niiden osalta tarkennuksia ja lisäyksiä, mikäli Hujalan hankevaihtoehtoja aiotaan viedä eteenpäin. Luontoselvitystä koskevassa osiossa ei ole huomioitu riistan kohdistuvia vaikutuksia, vaikka alueella on runsaasti hirvieläimiä. Hujalan alue on myös etenkin laulujoutsenten keskeisintä muutto- ja levähdysaluetta, mutta selostuksessa ei ole mainittu hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia laulujoutsenen tai muiden lintujen muuttoreitteihin. Lisäksi selostuksesta puuttuvat havaintotiedot yleisesti hankealueen läheisillä pelloilla esiintyvistä lajeista: pyy, teeri, palokärki, harmaapäätikka ja kurki sekä edellä mainittu laulujoutsen. Kyseiset lajit kuuluvat EU:n lintudirektiivin liitteeseen I. Liito-oravaa koskeva osio on keskeneräinen, koska siinä ei oteta kantaa lajin esiintymiseen hankealueella vuonna 2014 suoritettujen metsähakkuiden jälkeen. Hankkeen mahdollisen toteuttamiskelpoisuuden arviointi edellyttää lajin varmentamisen alueella. Hujalan asukkaiden havaintojen mukaan liito-orava elää yhä hankealueella ja/tai sen välittömässä läheisyydessä. Avohakkuiden takia se on joutunut siirtymään pois alkuperäiseltä reviiriltään (ks. kohdat 6.6 ja 7). Lepakoiden osalta kuvaus vaikuttaa epäluotettavalta. Jos havainnointia on tehty koko 50 hehtaarin kokoisella hankealueella, kahdeksan löydetyn lepakon tulos vaikuttaa yllättävältä, koska hankealueen välittömässä läheisyydessä lepakoita esiintyy runsaasti. Lepakoilla on vahva suojelustatus, mutta niistä ei kuitenkaan ole vielä tarpeeksi tutkittua tietoa. Esimerkiksi melun ja pölyn vaikutukset lepakkoon eivät ole riittävän hyvin tiedossa. On huomioitava, että lepakot ovat pitkäikäisiä ja hitaasti lisääntyviä eläimiä. Mahdollisesta maisemaselvityksestä ja sen tarpeesta ei ole mainintaa arviointiselostuksessa. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat edustavimpia maaseudun kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Hujalan hankealueen vaikutusalueella sijaitsee historiallisesti merkittävä Ruskon kirkon ympäristö. Selvitys olisi hyödyllinen suunnittelun työkalu, kun kyseessä on näin mittava ja pitkäkestoiseksi esitetty hanke. Selvityksen avulla olisi mahdollista arvioida esimerkiksi maiseman sietokykyä. Pohjaveteen kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa on huomioitava myös mahdolliset vaikutukset Hujalan alueen talousvesikaivoihin. Hankealueen pohjoispuolen talouskaivoista esimerkiksi Vehmaantiellä ei ole arviointiselostuksessa yhtään mainintaa. Siten arviot kaivovesien laadun muutoksista Hujalassa ovat perusteettomia. Alueella on jo toiminnassa pienimuotoista rakennusjätteen kierrätystermiinalitoimintaa, jota ei ole huomioitu nykytilanteen kuvauksessa eikä yhteisvaikutuksissa. JJ Kaivin ja Kallio Oy:llä on Hujalantien pohjoispuolella ympäristölupa, johon liittyy louheen ja betonin murskausta. Hankkeen terveysvaikutuksia käsittelevä osio on hyvin suppea. Osiossa ei esimerkiksi ole esitetty sitä, miten eri hiukkaspäästöt (esim. kiviainespöly, asfalttiaseman hiukkaspäästöt) vaikuttavat ihmisen terveyteen. Osiossa ei myöskään ole nostettu esiin esimerkiksi melusta johtuvan mahdollisen stressin aiheuttamia terveydellisiä vaikutuksia. Lisäksi siitä puuttuvat arviot mahdollisista kaivovesiin aiheutuvista terveysvaikutuksista sekä arviot radonin esiintymiseen liittyvistä muutoksista. Hujalantien alkupäässä, lähellä Ruskon kirkkoa sijaitsevan Ruskonjoen ylittävän maantiesillan kuntoa ei ole selvitetty. On varmistettava, onko sillalle suunnitteilla painorajoituksia ja kestääkö 1960-luvulla rakennettu silta raskaan liikenteen liikennemäärien kasvun sekä tulevaisuudessa mahdollisesti myös 76-tonnisten ajoneuvo-yhdistelmien painon. Arviointiselostuksessa ei ole tarkkaa kuvausta siitä, missä vaiheessa, millä

laajuudella ja aikavälillä Vehmaantien ja Hakamäkiläntien taloissa tehdään tärinä- ja melumittauksia. Selostuksessa ei myöskään oteta kantaa katselmuksiin (mahdollisten myöhempien halkeamien ym. varalta), joita on esitetty hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitseviin asuintaloihin. Hujalantien ja Ruskontien liikennemääriä koskevissa arvioissa on yhä epä- tarkkuuksia, jotka vaativat tarkentamista. Selostuksessa ei ole huomioitu tyhjänä kulkevia kuormia, jolloin liikenteen todellinen määrä jää arvioissa liian alhaiseksi. On yltiöoptimistista esittää, että kaikki raskaan liikenteen autot ajaisivat hankealueelle kuorma päällä. Epätarkasti ilmoitetut luvut voivat johtaa virheellisiin tulkintoihin. Pölyleijumasta tehdyt mittaustulokset ovat NCC:n Liedon Yrjönlahon ja Mäntsälän Ohkolan murskaamoista. Hujalaa koskevassa analyysissä ei ole huomioitu paikallisen ympäristön erityispiirteitä, joten mittaustuloksia ei voida yleistää. Toisin sanottuna muualla tehtyjen mittaustulosten perusteella ei voida arvioida pöly- eikä myöskään meluvaikutuksia Hujalassa. Alueelle tyypilliset maastonmuodot, puusto ja tuuliolot ovat osoittaneet, etteivät Heikkilän sikalakylän YVA-selostuksessa esitetyt arviot hajun kantautumisesta toteudu vallitsevissa olosuhteissa (ks. kohta 8). Esitämme yhä, että asianmukaiset pöly- ja melumallinnukset Hujalan hankevaihtoehdossa on tehtävä paikan päällä, koska vaihtoehdon 0 mukaisesti NCC Roads Oy:llä on alueella jo tällä hetkellä louhinta- ja murskaustoimintaa. Mittauksissa on kuitenkin huomioitava hankkeen mahdollinen eteneminen, jolloin olosuhteet muuttuvat entisestään (kallion louhinta ja puuston kaataminen).

4 Yksittäisiä huomioita arviointiselostuksesta: Seuraavassa joitakin yksittäisiä arviointiselostuksesta poimittuja huomioita, jotka edellyttävät tarkennusta ja/tai huolellisempaa selvittämistä. 4.1 Selkeys, ymmärrettävyys ja havainnollisuus Arviointiselostuksen luettavuudessa (selkeys, ymmärrettävyys ja havainnollisuus) on parantamisen varaa. Kiviainestuantoa ja kierrätysteknologiaa tuntemattoman on vaikea hahmottaa esimerkiksi ilmoitettuja maa-ainemääriä ja suhteuttaa niitä maan yleiseen tasoon. Esimerkiksi Hujalaan suunniteltavan kierrätysterminaalin arvioidaan vastaanottavan pelkästään kohonneita haitta-ainespitoisuuksia sisältävää maa-ainesta jopa 200 000 kuutiota. Suunnitelmissa määrä on 4 prosenttia alueelle sijoitettavasta maa-ainemäärästä. Osuutta voidaan kuitenkin pitää huomattavan suurena, sillä se vastaa tavanomaisen louhoksen maa-aineksen ottolupaa Suomessa. Eli hankevaihtoehdo 2b:n kokonaislouhinnan osuus (vajaat 7 miljoonaa kuutiota) vastaa 35:a tavanomaista louhosta. Selostuksen havainnollisuutta olisi aiheellista parantaa lisäksi havainnekuvilla. Esimerkiksi läjitettävät maa-ainekasat, asfalttisiilot sekä louhinnan syvyys olisivat tällöin helpommin hahmotettavissa. Nyt louhintaa ja kierrätysterminaalitoimintaa koskevat raja-arvot jäävät pelkkien numeroiden varaan. Etenkin yhteisvaikutusten osalta olisi myös perusteltua ilmoittaa, että alueella toimiva Heikkilän sikala on noin 13 000 eläimellään Suomen suurin sikala. Tieto auttaa mittasuhteiden hahmottamista ja nykytilanteen ymmärtämistä. 4.2 Kaavoituksen nykytilanne Kaavoitusta koskeva osio on laadittu harhaanjohtavasti. Tekstissä ei selvästi mainita louhostoiminnan laajentamisen edellyttäviä kaavatoimenpiteitä hankevaihtoehdossa 2b. Ko. tieto löytyy ainoastaan sivun 123 kuvioista. 4.3 Termistö Arviointiselostuksessa käytetään epätäsmällisesti termejä hankealue, toiminta-alue ja suunnittelualue. Sanasto-osiossa ei selvennetä, mitä eroa ko. termeillä on. 4.4 Maisemavaikutukset Arviointiselostuksessa esitetyt arviot hankkeen maisemavaikutuksesta ovat epäuskottavia. Jo 0-vaihtoehdossa maisemavaikutukset ovat huomattavat, mikä etenkin Vehmaantien suuntaan johtuu suojapuuston puuttumisesta (ks. kohta 6.3). Jos vaihtoehdon 2b mukaisesti Hujalan alueelta hakataan puusto yli 50 hehtaarin alueelta ja alueen kalliot louhitaan kymmenen metriä nykyistä sikala-alueen maanpinnantasoa alemmaksi, maisemavaikutukset eivät jää vähäisiksi, kuten hankkeen arviointiselostuksessa väitetään. Toteutuessaan muutos vaikuttaisi merkittävästi ja pysyvästi maisemaan ja kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymiseen. 5 Maankäyttö ja kaavoitus Hankkeessa esitetyt uudet toiminnot eivät sovellu Hujalan alueelle. Ruskon yleiskaava ei salli kierrätysterminaalin ja jättilouhoksen sijoittamista esitetulle alueelle. 5.1 Kaavatilanne Vaihtoehdoissa 2a ja 2b kierrätysterminaali- ja maanvastaanottoiminnot edellyttävät Ruskon kunnalta kaavamutosta, koska ko. toiminnot ovat EO- ja M-merkintöjen vastaisia. Myöskään vaihtoehdossa 2b esitetty louhintatoiminnan laajennus ei ole M-merkinnän mukaista, sillä se muuttaa alueen nykyisen maankäyttömuodon. Laajennettu maa-ainesten otto vaatii maa-ainelain mukaisesti kunnan päätöksen kaavasta poikkeamisesta. Ruskon kunnanvaltuusto on kuitenkin päättänyt (kv § 7724 24.11.2014), ettei se käynnistä yleiskaavan tarkistusta. Lisäksi hankealue on

osittain vedenhankinnalle tärkeäksi merkityllä pohjavesialueella (pv1). Ruskon kunta tukee alueen asukkaiden näkemyksiä eikä näe vaihtoehtoja 2a ja 2b toteuttamiskelpoisina (khal § 16 9.1.2015). Kunnan lausunnon mukaan molemmissa vaihtoehtoissa on huomattavasti enemmän kielteisiä kuin myönteisiä vaikutuksia. Lisäksi vertailut osoittavat, että hankkeen sijoittuminen tiiviisti asutulle kaupunkiseudulle, jossa sekä Ruskon että Maskun asutus on lähellä, ei puolla toiminnan sijoittamista suunnitelluille alueille. Kunta ei näe hankkeen jatkosuunnittelulle perusteita. Myöskään Maskun kunta ei antamassaan lausunnossa pidä Hujalan 2a- ja 2bvaihtoehtoja toteuttamiskelpoisina (khal § 5 19.1.2015).

5.2 Maankäyttö ja asutus Toteutuessaan hanke heikentäisi Hujalan ja sen lähialueiden maankäyttöä, kun yhä laajemmat alueet altistuvat kierrätysterminaalista ja louhostoiminnasta johtuvalle häiriölle. Alue- ja kaupunkisuunnittelun näkökulmasta ei ole perusteltua, että kasvualueiden keskelle syntyisi alue, jonka tuleva käyttö (rakennettavuus) voi kärsiä kohonneita haitta-ainepitoisuuksia sisältävien maiden läjityksestä. YVA-selostuksen mukaan todennäköisyys pilaantuneen maa-aineserän joutumiselle täyttöön on suuri. Hujala lähialueineen voi tulevaisuudessa tarjota suuren potentiaalin Turun seudun tonttitarjontaan. Hujalan aluetta ei ole määritelty merkittävimpään kivi- ja kaivosteollisuuden alueiden joukkoon. Sitä ei myöskään maakuntakaavassa ole merkitty maa-ainesten ottoalueeksi vaan maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi (M). Maakuntakaavassa alue sijaitsee viheryhteydeksi määritellyllä alueella. Vaikka Hujalassa onkin kiviainesvaroja, pitää kiviainesten ottoon osoitettavien alueiden perustua arviointiin, jossa huomioidaan alueiden muuttunut tila. Viimeisten 20 vuoden aikana Hujalan maankäytön tilanne on muuttunut olennaisesti asuinrakentamisen myötä. YVA-selostuksen mukaan hankealueen välittömässä läheisyydessä, yhden kilometrin säteellä sijaitsee 143 asuinkiinteistöä, mikä tarkoittaa satoja asukkaita. Kahden kilometrin säteellä asuinkiinteistöjä on jo lähes 600. Myöntäessään rakennuslupia Hujalaan, kunta on hyvän hallintotavan mukaisesti myös velvollinen turvaamaan kuntalaisten asuinviihtyvyyden asuinalueellaan. Hujalan maankäytössä pitäisi huomioida myös Maskun Kajamon asemakaava sekä alueella viime vuosina tapahtunut voimakas uudisrakentaminen.

6 Hankkeen mahdollinen jatkosuunnittelu Jos hanketta aiotaan viedä eteenpäin, vaihtoehtojen 2a ja/tai 2b jatkosuunnittelussa ja lupamenettelyssä on otettava huomioon seuraavat seikat.

6.1 Toiminta-ajat Lähialueen asukkaiden edun mukaista on, että kiviainestuotantoon ja kierrätysterminaalitoimintaan liittyvät toiminta-ajat Hujalan alueella yhtenäistetään. Jo nykyisellään alueella toimivilla NCC Roads Oy:llä, Palovuoren Kivi Oy:llä ja JJ Kaivin ja Kallio Oy:llä on toisistaan poikkeavat toiminta-ajat. Asukkaat esittävät toiminta-aikojen tarkistusta koko alueella siten, että murskausta, louhintaa ja räjäytyksiä ei tehtäisi koko alueella arkena enää kello 18 jälkeen, eikä ollenkaan viikonloppuisin. Lisäksi esitämme terveysvalvonnan alueelle aiemmin esittämää toimintakieltoa kesäajalle (20.6.–15.8.) sekä sitä, että räjäytykset tehdään aina vakiopäivinä ja -ajankohtana. Tällä hetkellä käynnissä oleva louhinta on aiheuttanut häiritsevän paljon haittaa lähialueiden asukkailla. Melu-, pöly- ja värinähaittojen osalta kyse ei ole viihtyisyydestä vaan asukkaiden arkielämän vaikeutumisesta, kun louhostoiminta aiheuttaa stressiä, rajoittaa esimerkiksi ulkoilua ja lasten ja lemmikkieläinten yksinoloa kodeissa sekä Hujalantien käyttöä etenkin lasten itsenäisessä liikkumisessa esimerkiksi kouluun ja harrastuksiin. Lisäksi nykyinen toiminta vaikeuttaa kiinteistöjen mahdollista myyntiä.

6.2 Liikenne YVA-selostuksen kuvaus Hujalantien ja Vahdontien risteyksestä (ns. Ruskon kirkon risteys) on vaillinainen. Selostukseen tulisikin lisätä, että ko. risteys on erittäin vaarallinen ja ruuhka-aikaan Hujalantieltä ja Kaharintieltä on jo nykyisellä liikennemäärällä todella hankala päästä kääntymään Vahdontielle. Onnettomuuksien ja läheltä piti -tilanteiden vuoksi risteykseen on vaadittu parannusta kuntalaisaloitteella viimeksi vuonna 2012. Kirkon risteys ei nykyisellään salli liikennemäärien kasvattamista (etenkään raskaan liikenteen osalta), sillä esimerkiksi vuosina 2009–2013 poliisin tietoon on tullut 12 onnettomuutta. Hujalantie/Ruskontie on hyvin mutkikas, kapea, valaisematon ja huonokuntoinen. Lisäksi se aiheuttaa lähiasutukselle melua, ja näkemä on useassa kohdassa erittäin lyhyt. Em. syistä raskaan liikenteen määrän moninkertaistaminen osuudella asettaisi Hujalantien muut tienkäyttäjät kohtuuttomaan vaaraan, koska tie on jo nykyisillä liikennemäärillä vaarallinen. YVA-selostuksessa Hujalan hankevaihtojen sosiaalista toteuttamiskelpoisuutta arvioidaan edistettävän erityisesti liikennejärjestelmiä parantamalla. Uuden tieyhteyden rakentamisesta tai nykyisen tieväylän leventämisestä ja/tai kevyen liikenteen väylän rakentamisesta yhdystie 12254:lle ei ole olemassa minkäänlaisia suunnitelmia. Haitallisten vaikutusten lievittäminen tieosuudella on erittäin hankalaa esimerkiksi Hujalan kylän kohdalla

lähellä nykyistä tietä sijaitsevien rakennusten takia. Koska hankkeella olisi toteutuessaan suuri kielteinen vaikutus Hujalantien liikenteeseen, on toimijalla oltava yksityiskohtaiset esitykset liikenneturvallisuuden parantamiseksi, mikäli hankkeen jatkosuunnittelua päätetään jatkaa. Toimijan on erityisesti keskityttävä siihen, miten lasten koulutien turvallisuus alueella voidaan turvata.

6.3 Suojapuusto Heikkilän sikalan YVA-selostuksen mukaan sikala sijoitetaan metsän suojaan ja valmistuessaan se maisemoidaan alueeseen asiankuuluvalla tavalla. Vaikka sikalarakennukset ovat jo valmistuneet, niitä ei kuitenkaan ole maisemoitu mitenkään. Ympäristöluvan edellyttämä suojapuusto on kaadettu, ja nyt sikalakyliä ja läjitetyt kiviaineskasat näkyvät esteettömästi Vehmaantielle peltoaukeiden yli. Tahalliset ja luvanvastaiset muutokset kohdistuvat jo nyt historiallisesti arvokkaalle Pyhän Henrikintielle sekä lähiympäristössä sijaitseville asunnoille. Kierrätysterminaalihankkeessa suojapuuston tehtävänä on paitsi madaltaa maisemavaikutuksia myös suojata asutusta mm. liiallisilta melu- ja pölyhaitoilta. Kuten kierrätysterminaalin arviointiselostuksessa todetaan, hankealuetta ympäröivällä puustolla on suuri merkitys läjitysalueen näkyvyyteen. Siltikään selostuksessa ei ole minkäänlaisia suunnitelmia ja esityksiä suojapuuston säilyttämisestä. Toimijan on annettava selvitys asutukselle suojavyöhykkeenä toimivan suojapuuston määrästä ja sijainnista siten, ettei hankealuetta suojaavaan puustoon saa tulla aukkoja. Selvityksessä on huomioitava myös muiden maanomistajien metsäalueet hankealueen reunamilla - mahdollinen hanke ja sen luvat kun eivät koske eivätkä velvoita ulkopuolisia maanomistajia. Puuston tehtävänä on vähentää mahdollisesta kierrätysterminaali- ja louhostoiminnasta aiheutuvia häiriö- ja maisemavaikutuksia ympäristöön. Alueen asukkaat edellyttävät suojapuuston määrittämistä toiminnan ehdoksi mahdollisessa lupaharkinnassa.

6.4 Pohja- ja pintavedet Asukkaiden huoli alueen pohja- ja pintavedestä on aiheellinen, sillä jo nykyiset hankealueen toiminnot lisäävät merkittävästi pintavesien valumia ja voivat aiheuttaa (YVA-selostuksen mukaan) muutoksia alueen pohjavesiolosuhteissa. Hankealueen pohjavesien herkkyyden muutoksille on arvioitu matalaksi, mutta kuten arviointiselostuksessa todetaan, pohjavesiarvio sisältää kalliopohjaveden osalta runsaasti epävarmuustekijöitä, jotka liittyvät paljon pohjaveden liikkeen vaikeaan ennustettavuuteen hankealueella. Valumaongelmat puolestaan ovat havaittavissa Vehmaantien varressa olevalla peltoalueella rapauttaen tieliittymää ja siltarumpua osoitteessa Vehmaantie 55. Hankealue sijaitsee Raisiojoen-Ruskonjoen vesistöalueella. Hankealueen kaakkoiskulmasta on matkaa Ruskonjokeen laskevaan valtaojaan noin 650 metriä ja Ruskonjokeen noin 1,3 kilometriä. Kaakkoispuolella noin 1,5 kilometrin päässä sijaitsee Antintalon I luokan pohjavesialue, jossa on Ruskon kunnan vesilaitoksen pohjavedenotto. Sijainnista johtuen hankkeen aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota, sillä hajakuormituksen johdosta joki jo tällä hetkellä on runsasravinteinen ja YVA-selostuksessa ilmoitetun asiantuntija-arvion mukaan tilaltaan välttävä. Em. syistä vaikutusten seurannasta on laadittava tarkkailuohjelma.

6.5 Turvallisuustoimet ja suojaetäisyydet Toimijan on esitettävä ne toimet, joilla se takaa turvallisuuden hankealueella. Arviointiselostuksessa ei ole kuvailtu, miten toimija merkitsee ja suojaa esimerkiksi louhosalueella sijaitsevat jyrkänteet tai miten ehkäistään räjähdaineiden jäämät kalliolla. Hankkeen mahdollisessa jatkosuunnittelussa on suojaetäisyyksien osalta otettava huomioon ympäristöhallinnon ohjeistus (OH 1/2009 Maa-ainesten kestävä käyttö) maa-ainesten ottamisen sääntelyä ja järjestämistä varten. Ohjeistuksen mukaan kiviaineslouhoksesta asuttuun rakennukseen ulottuvan suojaetäisyyden tulisi olla vähintään 300–600 metriä. Hujalassa hankevaihtoehto 2b:n ulkorajoilta mitattuna 300–600 metrin säteellä sijaitsee kymmeniä asuttuja koteja, jotka joutuisivat konkreettiseen vaaraan, mikäli louhintatyöt käynnistettäisiin esitettyjen suunnitelmien mukaisesti. Tästä johtuen suojaetäisyyden pitäisi olla vähintään ympäristöhallinnon linjaaman ylärajan, 600 metrin mukainen. Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksia koskeva valtioneuvoston asetuksen (800/2010) mukainen vähintään 300 metrin suojaetäisyys ei ole riittävä Hujalassa, missä kerralla louhittavat alueet vaihtoehdossa 2b olisivat laajoja. Mahdollinen virhe räjähteiden käsittelyssä aiheuttaisi lähiasutuksille vakavat vahingot. NCC Roads Oy:n räjäytystyömaalla Turun lentoasemalla sattui kesä- kuussa 2013 ja syyskuussa 2013 kaksi räjäytysvahinkoa, joissa vahinkoa aiheutui 400 metrin etäisyydelle räjäytetystä kohdasta. NCC:n selvityksen mukaan kyseisiä tapauksista ei olisi voitu välttää etukäteen, koska maan porauksessa sattunutta virhettä ei ole mahdollista havaita silmämääräisesti (Turun Sanomat 20.8.2014).

6.6 Liito-oravan suojele

Uhanalainen liito-orava on tiukasti suojeltu EU:n luontodirektiivin ja Suomen luonnonsuojelulain 38 §:n ja 49 §:n perusteella. Sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Hujalaan suunniteltu hanke ei saa vaarantaa Hujalan liito-oravakantaa. Hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arvioimiseen tarvitaan selvitystä liito-oravien kulkureiteistä sekä lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Hankkeen mahdollisen jatkosuunnittelun yhteydessä toimijan on esitettävä selkeät toimenpiteet alueella elävien liito-oravien suojelemiseksi.

6.7 Sikala Mikäli hanke toteutuisi, sikalan ympäristöluva on arvioitava etenkin hajuhaittojen osalta uudelleen. Mahdollisen kierrätysterminaalihankkeen vaikutukset voimistaisivat entisestään sikalakylän hajupäästöjä, kun hankealueen metsät hakataan ja kalliot louhitaan. Hankevaihtoehdon 2b mukaista louhintaa saati kierrätysterminaalitoimintaa ei ole huomioitu sikalan YVA-selostuksessa eikä ympäristöluvassa. Tarvittaessa sikamäärää on muuttuvien olosuhteiden takia pienennettävä haitallisten hajuongelmien vähentämiseksi alueella. Kierrätysterminaalihankkeen mahdollisessa jatkosuunnittelussa on lisäksi huomioitava räjäytysten riskit ja vaikutukset sikalan lietealtaisiin. Yhdessä viidestä altaasta on jo ollut repeämä, jolloin altaasta toiseen suoritettun pumpppauksen yhteydessä lietettä valui ojaan ja pellolle. Mahdolliset vuotoriskit on huomioitava myös pintavesiä koskevassa arvioinnissa sekä seurannassa.

6.8 Seurantaohjelma Esitämme seuraavia huomioita ja lisäyksiä arviointiselostuksessa esitettyyn seurantaohjelmaan.

6.8.1 Alkukatselmus, melu- ja tärinämittaukset Lainsäädännössä louhinta- ja räjäytystyö on lueteltu ankaran vastuun alaiseksi toiminnaksi, jossa louhintatyön suorittaja vastaa vahingoista tuottamuksesta riippumatta, jolloin alkukatselmusten ja tärinämittausten tarkka suorittaminen korostuu. Yleisten sopimusehtojen mukaan vastuu suunnittelusta on tavallisesti rakennuttajalla. Tästä johtuen reklamaatiotapauksissa näyttö- ja todistusvelvollisuus on aina louhintaurakoitsijalla. Urakoitsijan on pystyttävä osoittamaan, ettei suoritettun louhintatyön ja esitettyjen reklamaatioiden välillä ole syy-yhteyttä, jotta korvausvelvollisuutta ei syntyisi. Keinoja syy-yhteyden katkaisemiseen ovat ennen louhintaa suoritettut alkukatselmuksien ja työnaikaiset tärinämittaukset. Mikäli reklamaatio tulee katselmuksen ulkopuolelta kiinteistöstä, jossa ei ole suoritettu katselmuksia ja tärinämittausta, joudutaan syy-yhteyden puuttumisen osoittamaan laskelmin. Seurantaohjelmassa toimijan on kertaluontoisten ja tarpeen mukaan pyydettyjen melumittausten sijaan esitettävä tarkkailuohjelma säännöllisten melumittausten tekemisestä hankealueen läheisyydessä sijaitsevilla taloilla. Toimijan on lisäksi sitouduttava lähtökohtaisesti käyttämään vaimennettuja porausmenetelmiä, murskauslaitteiden koteloiteja, kumivaimennuksia sekä melusuojia ja -valleja.

6.8.2 Tiedottaminen NCC Roads Oy on perustanut nettisivuilleen oman alasivuston Turun seudun kierrätysterminaalihankkeelle, mutta toistaiseksi sivuston informaatio on hyvin vähäistä. Arviointiselostuksessa ei myöskään ole mainintaa siitä, mitä sivustolla aiotaan hankkeen edetessä julkaista. Hankevastaava NCC on peräänkuuluttanut avoimuutta hankkeen alusta alkaen. Onkin perusteltua esittää, että hankesivustolla julkaistaisiin seurantaohjelman mukaiset mittaustulokset (esim. pintavesinäytteet, pohjavesitarkkailu, melumittaukset), mahdolliset tiedotteet sekä vuosiraportti, mikäli hanke toteutuisi. Arviointiselostuksen mukaan tiedottaminen ennalta tiedossa olevista häiriötä aiheuttavista toimenpiteistä, kuten räjäytyksistä, antaa asukkaille ja muille toimijoille vaikutusalueella mahdollisuuden varautua häiriöön arjessaan, onpa kyse sitten lasten päiväunista tai lemmikkien jättämisestä yksin kotiin. Toimijan on esitettävä viestintästrategia, josta ilmenee, miten tiedottaminen käytännössä järjestetään.

6.8.3 Pohja- ja pintavedet Pintavesinäytteiden lisäksi toimijan on esitettävä tarkkailuohjelma Hujalan alueen kaivojen tarkkailusta.

6.8.4 Ilmapäästöt Läheisen asutuksen takia toimijan on kertaluontoisten mittausten sijaan suoritettava säännöllistä pölymittausta alueella ja laadittava siitä tarkkailuohjelma.

7 Liito-orava Alueen asukkaat ja ulkopuoliset luontoharrastajat ovat tehneet havaintoja Hujalassa esiintyvistä liito-oravista jo ennen NCC:n kierrätysterminaalihankkeen YVA-menettelyä. Talvella 2014 havainnoista tehtiin kattavat selvitykset (kuvat jätöksistä ja tarkat paikkatiedot) Varsinais-Suomen ELY-keskukseen, jotta alueen liito-oravien elinolot voitaisiin turvata vireillä olevasta kierrätysterminaalihankkeesta huolimatta. Vehmaantien ja Hakamakiläntien asukkaat laativat liito-oravan suojelemiseksi kuntalaisaloitteen kesäkuussa 2014, jotta Ruskon kunta lain edellyttämällä tavalla turvaisi kaavoituksella uhanalaisen elämän suojelustatuksen. Liito-oravan reviiiri havaittiin myös YVA-menettelyssä ja tiedot reviiiristä on kirjattu arviointiselostukseen. Maanomistajan kuullessa havainnoista hän toteutti hankealueella ja nimenomaisesti liito-oravan esiintymisalueilla mittavan avohakkuun ELY-keskuksen myöntämällä luvalla. Hakkuut tehtiin kahdessa erässä heinä- ja

lokakuussa 2014, molemmissa tapauksessa keskellä yötä. Menettelystä päätelleen eläin on pyritty mittavilla metsähakkuilla tahallisesti häätämään pois hankealueelta, jotta se ei vaikeuttaisi hankkeen toteutumista. Kyseinen avohakkuu vaikutti myös hankealueella havaitun kehräjän (EU:n lintudirektiivin liitteen I laji) elinoloihin. Tapauksesta on jätetty tutkintapyyntö Lounais-Suomen poliisilaitokselle. Avohakkuista huolimatta liito-oravaa edelleen esiintyy hankealueella sekä aivan hankealueen viereisissä metsissä. Haluamme muistuttaa, että lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. 8 Yhteisvaikutukset Arviointiselostuksessa esitetty nykytilan kuvaus Heikkilän sikalan osalta ei vastaa nykytilaa. Selostuksessa ei ole mainittu alueella kesästä 2014 jatkuneita hajuongelmia, jotka ovat häirinneet asukkaita paitsi Hujalassa ja Ruskon keskustassa myös Kajamon alueella. Häiritsevät hajuhaitat ovat olleet sikalayrittäjän ja ELY-viranomaisten tiedossa, joten tiedon lisääminen kierrätysterminaalien YVA-selostukseen olisi ollut perusteltua. Todelliset hajuongelmat on huomioitava hankkeen yhteisvaikutuksia arvioitaessa. Sikalan YVA-hankkeessa on arvioitu, että maksimitilanteessa aistittava haju voi levitä 230 metrin etäisyydelle sikalasta ja voimakas haju noin 100 metrin etäisyydelle. Kesästä 2014 lähtien voimakasta hajua on toistuvasti havaittu laajalti Hujalan alueella sekä muun muassa linnuntietä 1,7 kilometrin päässä sijaitsevan Ruskon keskustan alueella ja 1,2 kilometrin päässä Maskun Kajamon suunnalla. Sen sijaan, että asukkaat altistuisivat uusille ilmanlaatua heikentäville tekijöille, pitäisi alueella toimia aktiivisesti sikalan hajuongelmien saattamiseksi siedettävälle tasolle. Voimakkaan sianlannan hajun leviäminen voi olla entistä hallitsemattomampaa kierrätysterminaalihankkeen toteutuessa, kun puusto kaadetaan ja kallio louhitaan enimmillään yli 50 hehtaarin kokoiselta hankealueelta. Ilmanlaadun heikkeneminen jo sikalatoimintojen takia vaikuttaa alueella elävien ihmisten elämään ja kiinteistöjen käyttöön. Alueelle ei voida tuoda lisää ilmanlaatua heikentäviä toimintoja. 9 Viranomaisvalvonta Alueen asukkailla on huoli valvontaviranomaisen resursseista. Viimeaikainen yhteistyö ELY-keskuksen kanssa liito-oravaan liittyvän suojelupyrkimyksen (ks. kohta 7) sekä alueella toimivan suursikalan ympäristölupaehdojen osalta (ks. kohta 8) on tuonut esiin valvontaviranomaisen vähäiset resurssit. Valvovien tarkastajien on vaikeaa, usein jopa mahdotonta hoitaa työtään riittävän tehokkaasti Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueella. Vähäisten resurssien ja puutteellisesti hoidetun valvontatyön johdosta viranomaiset eivät tällä hetkellä nauti alueen asukkaiden luottamusta. Hujalan liito-oravat kärsivät ELY-keskuksen myöntämistä metsähakkuista, vaikka lajin esiintymisestä alueella oli kiistatonta näyttöä. Lisäksi alueella on eletty noin puolen vuoden ajan sikalakylän ympäristöluvan vastaisten hajuhaittojen kanssa. Näiden paitsi viranomaismenettelyssä ja valvonnassa havaittujen ongelmien takia sekä maanomistajan tahallisten laiminlyöntien johdosta asukkaat eivät perustellusti suhtaudu myönteisesti alueelle suunniteltuun suurhankkeeseen, joka toteutuessaan lisäisi ympäristöhaittoja ja -riskejä alueella ja edellyttäisi kattavaa valvontaa. Kierrätysterminaalitoiminnassa muun muassa erilaisten jätteiden vastaanottoon, käsittelyyn ja varastointiin liittyy paljon rajoituksia. 10 Asukkaiden tuntemukset Hanke herättää paljon huolta ja epävarmuutta Hujalan alueella, kuten myös muualla kunnassa. Kivi- ja maa-ainesten ottoalue ja sikalakylä aiheuttavat jo nykyisillä toiminnoillaan häiritsevää haittaa ympäristön asukkaille, eikä toiminta ole edes vielä täysimääräistä. Kierrätysterminaalihankkeen toteutuminen aiheuttaisi kohtuutonta räsitystä. Louhostoiminnan ja hankealueen moninkertaistuessa ympäristön asukkaiden elinolot ja viihtyvyys kärsivät yhä enemmän ja yhä laajemmalla alueella. Hankevaihtoehdot 2a ja 2b aiheuttavat suurta huolta mm. melu-, värinä- ja pölymäärien lisääntymisestä, ilmanlaadusta, mahdollisista terveyshaitoista sekä maisemaan, maa- ja kallioperään, kasvillisuuteen, eläimistöön, linnustoon ja kulttuuriympäristöön aiheutuvista pysyvistä muutoksista. Luontoarvojen lisäksi pelkäämme, että elinoloimme ja viihtyvytemme kotiseudullamme kärsivät, kiinteistöjemme arvo laskee ja mahdollisesti kiinteistöillemme aiheutuu vaurioita. Monia mietityttää esimerkiksi se, miten korvataan toiminnan mahdollisesti aiheuttamat vauriot kiinteistöihin. Epävarmuus ja pelko vireillä olevaa hanketta kohtaan ovat kiihdyttäneet asuntomyyntiä sekä Ruskolla että Maskussa.

72 ja 73 vastustavat kaavamuutoksen tekemistä ja louhinnan aloittamista Ruskon Hujalassa asumistaajamansa, Maskun Karhunpuiston, läheisyydessä monestakin merkittävästä syystä. Louhostoiminta tuottaa mm. paljon melu-, haju ja pölyhaittaa lähiympäristöön sekä haitta-ainepitoisuus ilmassa lisääntyisi. Asuntoalue jäisi moottoritien ja louhoksen väliin. Alueella asuu

paljon ihmisiä, joille näistä voi tulla korvaamatonta haittaa. Heidän perheessään on astmaatikko, joka tarvitsee päivittäistä lääkitystä astmaansa ja louhinnasta aiheutuva pölyhaitta ja huonontunut ilman laatu voi olla sairautta huonontava tekijä. Maastoa louhittaessa ja metsää kaadettaessa myös suoja Ruskolla olevaan isoon sikalaan häviäisi ja hajuhaitat sieltä päin lisääntyisi. Alueella asuu myös huomattava määrä lapsiperheitä, jotka eivät halua itsensä ja lastensa altistuvan näihin haittoihin. Alue on vasta viimeisen vuosikymmenen aikana rakennettu ja asukkaat ovat laittaneet omaisuutensa kiinteistöihin kiinni. Alueella on todella kalliita taloja ja asukkaat ovat tehneet niistä perheelleen pitkäaikaisia koteja. On todella väärin, jos tämä alue annetaan tuhoutua vuosikymmeniä kestäväällä louhostyöllä ja luonnonkaunis asuntoalue tulee sitä myötä arvottomaksi! Alueen eläimistö, joka on nyt todella runsas ja monipuolinen, kärsii aivan varmasti muutoksista, joita alueelle suunnitellaan. Moni tuntee itsensä petetyksi kun tällaisista hankkeista ei ole tiedotettu vuosia sitten, kun asuntoa tai tonttia on oltu ostamassa. Alue on herkkää pohjavesialuetta, jota ei saa tärvellä! Toiminnasta aiheutuu jäämiä myös maatalouteen. Rivieran ulkoilualueet ovat vilkkaassa käytössä ja keväästä syksyyn lammissa on paljon auringonpalvoja uimassa ja lapsia leikkimässä. Maskun Linnavuorella on myös partiolaisten luonnonkaunis retkeily- ja leiripaikka, joka suoraan kärsisi tällaisesta toiminnasta ja heidän alueensa menisi pilalle. Yleensäkin kaikki alueella olevat vesistöt, järvet ja lammet pilaantuisivat. He eivät halua alueellensa "uutta Talvivaaraa!" Ruskon ja Maskun välinen nykyinen tiestö ei kestäisi lisääntyvää rekka ym. liikennettä. Tälläkin hetkellä tie on jo todella huonossa kunnossa ja ylikuormitettu. Rekkaliikennettä on jo nyt ihan liikaa kapealla tieosuudella ja vaaratilanteita on ollut useasti. Varmasti löytyy kyseiselle louhostoiminnalle jostain järkevämpi sijoituspalkka. Ei uuden upean asuntoalueen ja hienojen ulkoilureittien viereen pohjavesialueella voi sellaista toimintaa aloittaa.

74 mielestä arviossa on periaatteessa otettu melko kattavasti huomioon eri tekijöiden vaikutukset, mutta ns. sosiaalisten vaikutusten merkitystä on väheksytty erityisesti molemmissa Hujalan hankkeissa. Esiin ei tuoda mielestäni riittävän painokkaasti sitä, kuinka laajasti vahinkoa Hujalan hanke toteutuessaan voi aiheuttaa sadoille ihmisille. Jatkuvan huolen ja stressin sekä monien hankkeen konkreettisten haittavaikutusten, joita arviossa kuvattiin (mm. melu, haju, pöly, raskasliikenteen lisääntyminen -> tärinä, melu, saasteet, liikenneturvallisuuden heikkeneminen; talojen ja tonttien arvon lasku, maisema, ulkoilumaastot, pohjaveden saastuminen ym. yhteisvaikutusten ansiosta ihmisten kokonaisvaltainen hyvinvointi ja mahdollisuudet psyykkiseen palautumiseen vapaa-ajalla (kotiensa pihalla ja ympäristössä) kapenevat. Vaikka haittavaikutusten suoranainen vaikutus ihmisten terveydelle olisi todettu vähäiseksi laskennallisten arvioiden mukaan, moninkertaistuvat vaikutukset jos huomioon otetaan myös ihmisten tietoisuus mahdollisista haitoista ja olemattomat vaikutusmahdollisuudet niiden välttämiseksi; näin pienemmätkin haitat helposti huomataan ja niiden aiheuttama stressi pahentaa vaikutuksia. Koska hankkeen haitat ovat vaikuttamassa ympäristössä, jossa ihmisten tulisi palautua henkisestä kuormituksesta esim. työpäivän jälkeen, ei jaksamisen kannalta erittäin keskeistä psyykkistä palautumista haittavaikutusten vuoksi välttämättä tapahdu, jolloin jatkuva henkisen kuormittuneisuuden tila voi johtaa vakavampiin jaksamisongelmiin, Hankkeiden pitkäkestoisuuden ansiosta haittavaikutukset lähialueiden asukkaisiin tulisivat todennäköisesti olemaan huomattavia sekä henkilökohtaisella että väestöllisellä tasolla, ja pitkällä tähtäimellä tästä saattaisi olla merkittäviä kustannuksia myös yhteiskunnalle. Tässä suhteessa kuitenkin ihmisten hyvinvoinnin tukeminen, ei sen tietoinen heikentäminen, tulisi aina olla taloudellisten intressien edellä ja sitä tulisi myös päätöksenteossa painottaa Hujalan kierrätystermiinalihankkeen suhteen!

75 on jyrkästi vastaan kaikkia Hujalaan suunnitteilla olevia vaihtoehtoja. Suojaetäisyys on riittämätön. Vain muutaman sadan metrin päässä asutuksesta toiminta olisi todella haitallista asukkaille. Hajuhaitta, meluhaitta, liikennehaitta (jonka myötä turvallisuushaitta) sekä luonnon turmeltuminen olisivat suhteettoman kovat taakat lähiseudun asukkaille. Ruskontie ei tule kestäämään jatkuvaa raskasta liikennettä ja kun otetaan huomioon että näin talvella sillä tiellä ei tahdo mahtua kaksi henkilöautoa vastakkain niin miten sitten jos tiellä raskaan liikenteen ja isojen ajoneuvojen määrää kasvaa huomattavasti. Projektin aikana esille tulleita asioita on ohitettu, eikä niihin ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Esimerkiksi se että Maskun puolella sijaitseva Kajamo ei tällä hetkellä ole taajama. Keskeneräinen asuinalue kuitenkin tulee saavuttamaan taajaman

kriteerit jo muutamassa vuodessa. Suunnitelmassa olevat vaihtoehdot kuitenkin ovat kestoaltaan 30 ja 50 vuotisia. Kyseenalaista on myös se että alueelta on tehty liito-oravahavainto. Hän on siinä käsityksessä, että havaintoa ei ole tutkittu kunnolla. Hujalan vaihtoehto oli yva:ssa yhtä vertailutaulukkoa lukuun ottamatta huonoin vaihtoehto jokaisessa taulukossa ja siis myös vaihtoehtoista kaikista huonoin!

76 ja 77 mielestä kierrätysterminaalista olisi melu-, pöly- ja värinä haittaa, ja Ruskontien jo nykyinen keho kunto ja voimakkaasti lisääntyvä raskas liikenne lisääntyisi entisestään. Lapsien turvallinen liikkuminen ei olisi mahdollista rekkarallin myötä. Ja hengitystiesairaudet tulisivat lisääntymään läheisen sijainnin takia!

78 ja 79 vastustavat Ruskon Hujalaan suunniteltua louhostoimintaa sekä kierrätysterminaalien perustamista kaikissa muodoissaan. Lähialueen asukkaille toiminnan kestoksi on kerrottu noin 50 vuotta, jonka jälkeen alue olisi ikään kuin ”kunnossa” jälleen, toimien viljavana peltona. Se ei ole totta. Pelkästään louhinta tuhoaa alueen lopullisesti. Kalliot eivät koskaan enää kasva paikoilleen. Miksi tämän kaltaista toimintaa voidaan edes kaavailla asutulle alueelle? Tilanteen voisi ymmärtää, mikäli joku vapaaehtoisesti haluaisi siirtyä asumaan jo olevan louhoksen / kierrätysterminaalien kylkeen. Kuka takaa, että mahdollisen louhostoiminnan aloittamisen jälkeen lähialueiden kaivot edelleen tuottavat vettä? Entä kuka takaa, että mahdollisen louhos- ja kierrätysterminaalitoiminnan jälkeen kaivojen vesi on edelleen käyttökelpoista? Miten voidaan edes ajatella, että lähialueiden talouksien tulisi ”laittaa jätevesiasiansa kuntoon” (kun suurimmat saasteet ovat pyykinpesuaine ja käsitiskiaine)? Mitkä ovat ohjeet lähialueiden asukkaille melun ja pölyn kanssa elämiseen?. Miten ihmiset jaksavat elää kotonaan jatkuvassa melussa? Miten kasvimaan / puutarhan sato suojataan pölyltä? Hengitysilman laatu? Vapautuuko mahdollisesta louhoksesta radonia ilmaan? Kuka ja miten korvataan lähialueiden asukkaille asuntojen arvon lasku tai lopullinen menetys? Kun päivän teemana kovasti pidetään ns. kestävästä kehitystä, niin miten voidaan ajatella tällaista hanketta keskelle asutusta, vain siksi, että jokin taho (tahot) saa siitä itselleen mahdollisimman suuren taloudellisen hyödyn? Entä elämän todelliset arvot: Hyvä, puhdas, rauhallinen elinympäristö sukupolviksi eteenpäin. Ympäristö, jossa asukkaat voivat tuottaa pihapiirissään ruokaa itselleen. Ympäristö, jossa lapset voivat kasvaa ja aikuiset levätä työnsä jälkeen lähes hiljaisuudessa. Entä, jos maailman / talouden kehitys ei jatkukaan nykyiseen suuntaansa, vaan tapahtuukin jotain ”odottamatonta”, Entä, jos ei olekaan tarvetta murskata kallioita ja kierrättää saastunutta maaperää?

80 on hyvin huolissaan ja vastustaa NSS Roads Oy:n Ruskon Hujalaan suunnittelemaa kierrätysterminaalien ja louhintahanketta. Alueen pohjavedet ovat vaarassa pilaantua, mikä vaikuttaa alueen asukkaiden kaivojen käyttöön. Vehmaantien ja Haka-Mäkiläntien puolella olevia kaivoja ei ollut edes huomioitu YVA-selvityksessä! Hujalan ja Humikkalan välinen tie on jo nykyisten liikennemäärien aiheuttamalla rasituksella huonossa kunnossa. Se on kapea ja mutkainen, näkyvyys huono, eikä tule kestävänsä vilkasta raskasta liikennettä, joka olisi seurauksena hankkeen toteutuessa. Kapea tie aiheuttaisi vaarallisia tilanteita, erityisesti huonolla kelillä. Kevyen liikenteen väylä olisi välttämätön, jotta voitaisiin parantaa jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuutta. Pienet koululaisetkin käyttävät tietä. Louhinnan laajentaminen vaarantaa alueen asukkaiden terveyden, koska siitä aiheutuu laajalle leviävää kivipölyä. Myös räjäytysten ja louhinnan aiheuttama melu häiritsevästi asukkaita, jo nykyisellään melu kantautuu Vehmaantielle asti häiritsevästi. Talojen rakenteet ovat myös vaarassa ja kotieläimet stressaantuvat. Lisäksi perinnemaisema on suuressa vaarassa kun puusto kaadetaan ja valtavat kiviröykkiöt tulevat tilalle. Tämä on jo nyt nähtävissä Heikkilän sikalan lähiympäristössä.

81 esittää mielipiteen vain hankevaihtoehtoista 2a ja 2b Hujala. Arviointiselostuksesta käy varsin selvästi ilmi, että vaihtoehdot 2a tai 2b eivät ole missään tapauksessa toteutuskelpoisia. Hujalan osalta jää siten ainoaksi vaihtoehtoksi toiminnan säilyttäminen nykyisellään. Tämänkin osalta selostuksessa todetaan, ettei maa-ainesten ottotoiminta ole vielä alkanut täydessä laajuudessa eli nykyisen luvan mukaisen toiminnan aiheuttamat ympäristöhaitat tulevat vielä kasvamaan

nykyisestä, mm. raskaan liikenteen määrä tulee kasvamaan merkittävästi Hujalantiellä. Hujalan kylä on tiivis yhteisö ja sen läpi kulkeva Hujalantie toimii myös po. toiminnan liikennereitinä. Tie on kapea eikä siinä ole kevyelle liikenteelle erillistä väylää. Nopeusrajoituksista ei piitata vaikka tie on mutkikas ja näkyvyys heikkoa. Ison rekka-auton pitää saada vauhtia ennen ylämäkeä, jotta vauhti ei hidastu. Tie on jo nyt vaarallinen kevyelle liikenteelle, niin aikuisille kuin lapsillekin, saati sitten, kun raskaan liikenteen määrä kasvaa jo nykyisen luvan mukaisen toiminnan vaikutuksesta. Arviointiselostuksessa esitetään virheellisiä perusteluja. Esimerkiksi sivulla 65 esitetään, että Antintalon pohjavesialue olisi ollut Raisio-Naantalın vesilaitoksen raakavetenä eikä olisi enää käytössä. Antintalon vedenottamo on Ruskon kunnan ja se on eteläisen Ruskon alueen käytössä oleva päävesilähde. Samoin väitetään, ettei louhinta-alueen läheisyydessä sijaitse asutusta, mielestäni Hakamakiläntien ja Vehmaantien asutus sijaitsee todella lähellä toiminta-alueita. Edelleen on todettu, ettei suunnitelman mukainen toiminta edellytä uusien liikenne-yhteyksien osoittamista alueella, mutta myöhemmin esitetty, että haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää mm. kevyen liikenteen väylän rakentamiselta tai vaihtoehtoisesti uuden tielinjauksen rakentamisella Palovuoren kautta. Näitä ei kuitenkaan ole selvitetty enempää, on vain todettu, että niiden toteuttaminen edellyttää sopimuksia maanomistajien kanssa. Melun leviamistä on määritelty melumallien avulla ja päästy lopputuloksiin, jotka joko alittavat määräysten mukaiset rajat tai ovat juuri rajalla. Erikseen on ohimennen myös todettu, että tällaiseen määrittelyyn sisältyy + 1 -3 dB laskentaepävarmuus. Jotta selostuksesta ei saisi väärää kuvaa, pitäisi näin sallituilla rajoilla olevien mittaustulosten yhteydessä korostaa tätä epävarmuutta. Pohjaveden pinnan tasoa ei ote selvitetty eikä hankkeen vaikutuksia pohjaveteen. On vain esitetty arvailuja sekä todettu, että jo nykyisestäkin toiminnasta saattaa aiheutua muutoksia pohjavesiolosuhteisiin. Näinkin merkittävä asia on jäänyt vähälle huomiolle.

82 vastustaa NCC louhinta- ja kierrätysterminaalihanketta Ruskon Hujalaan seuraavin argumentein: 1. YVA-selvitys on puutteellinen (kiinteistöjen arvonlaskua ei ole huomioitu, kaava asutuksesta on puutteellinen, kiinteistöjen kaivoja puuttuu kaavakuvasta). 2. ELY-keskuksen kyseenalainen lupa antaa maanomistajalle puunkaato-lupa selvitysalueelle kesken prosessin. Tällä luvalla on tuhottu mahdollisia uhanalaisia eläimiä ja niiden kasvupaikkoja (liito-oravat). 3. Louhinta-alueen ympärille on kaavoitettu asutusta (esim. Kajamon alue Maskun ja Ruskon rajalla). Suunnitellut louhinnat ja kierrätysterminaali tuovat melu-, pöly - ja liikennehaittoja alueiden asukkaille.

83 vastustaa NCC Roads Oy:n suunnittelemaa toimintaa Ruskon Hujalaan. Hän on asunut alueesta näköyhteyden päässä 15 vuotta ja jo Heikkilän sikalan hajuhaitat on nykyään merkittävät. Täytyy löytyä alue moiseen toimintaan kauempana asutuksesta, Suomessa metsää riittää.

84 vastustaa hanketta melun, liikenteen sekä mahdollisten kemiallisten vaikutusten vuoksi. Jäteaseman voisi perustaa jonnekin ”korpeen”, missä ei ole asutusta.

85 ja 86 mielestä Hujalan alue on Ruskon kunnan kauneimpia metsä- ja kallioalueita, joskin maanomistaja hakkautti osan alueen puuston pois ja juuri sen alueen jossa oli harvinaisten liito-oravien pesintä! Tämä alue on asutus keskuksin keskellä (Kajamo, Humikkala Maskun puolella ja Hujala ja koko Ruskon keskusta toisella puolella) kaikki n. 1km sisällä tuhansia asukkaita. Ei tällaista projektia voida suorittaa millään perusteella. Liikenne Hujantiellä ei kestä nykyistäkään liikennettä kapeuden ja mutkaisen tien takia, saatikka kun se vielä lisääntyisi 20-50 kertaiseksi, kuvitelkaa kaksi 20 m rekkaa vastakkain mäen harjalla tai mutkissa ja missä siinä kohtaa ovat jalankulkijat tai kaksipyöräisen ajajat, joita tällä tiellä on tosi paljon, asutuskeskusten päässä kulkevat pienet koululaiset. Ruskon puolella ei ole edes pyörätietä ja Maskun puolella on osan matkaa, mutta ajorata on niin soukka, että kun kaksi rekkaa kohtaa niin peilit kolisee tai toisen auton pyörät ovat kevytliikennekaistalla. Melu ja pöly haitat ovat valtavia ja kun tällä alueella on jo yksi saastuttaja (sikala) ei tänne enää kaivata lisää. Louhimisesta tulee valtavia tärähdyksiä ja kuka niiden suuruksia valvoo kun nyt sikalaakin louhittaessa tauluja putosi seiniltä. Kun mahdollista kuoppaa täytetään niin siitähän tulee varsinainen kaatopaikka kun sinne voi tuoda mitä vaan

valvonnan ollessa urakoitsijalla itsellään, niinhän kävi Luonnonmaallakin. Silloin pohjavedet saastuu ja alueella olevat kaivovedet pilaantuvat. Tällä alueella on jo murskauslupia olemassa joten kyllä tuo riittää sepelin saannin tarpeisiin. Maisema muuttuu niin radikaalisesti, että kun katsoo Ruskon keskustasta niin näkee Humikkalaan asti ja uudelle moottoritiele. Autiuden keskellä jököttää vain tämä yksi saastuttaja, joka nyt voi levittää hajujaan koko Ruskolle ja Maskulle. Tästä liikenteestä vielä; se ei rajoitu yksin Hujalan tielle, vaan se vaikuttaa molemmissa päissä niin kauan kun se hiljalleen mukautuu isoille teille siis Ruskon puolella kauas Maariaan, Lietoon, Raisioon ja Turkuun asti. Kuka tällaiset tiestökorjaukset kustantaa - yhteiskunta jolla ei varoja edes valtavyölien parannuksiin, vaiko yrittäjä, tässä tapauksessa ulkolainen NCC. Asukkaat ovat tehneet tänne oman elämän, rakentaneet asuntoja, ympäristöjärjestykseen, ei asukkaita saa ahdistaa tällaisella hankkeella, joka ei millään muotoa sovi kahden Suomen parhaimman kunnan tuhoamiseen.

87 edellyttää, että seuraaviin asioihin pitäisi kiinnittää huomiota: Melu- ja pölyhaitat ympäristölle ja asukkaille sekä hankkeen vaikutus ilmanlaatuun. Huomiota on kiinnitettävä alueen pintavesiin ja kiinteistöillä oleviin kaivoihin, mikä vaikutus? YVA:aan ei ollut merkitty kaivoja kuin Hujalan tien ja Kajamon suunnalta. Selvitettävä on myös kallioperän (kiviaineksen) koostumus. Miten varmistetaan tehokas valvonta jos hanke alkaa? Hujalan tien kunto ja miten kestää liikennemäärien kasvun? Kuka tekee mahdolliset kevyen liikenteen väylät? LIITU arviointi (koululaisten turvallinen liikkuminen) varmistettava. Hankkeen toiminta-aikojen rajaaminen. Miten varmistetaan suoja-alueet, kun jo nyt on puustoa raivattu voimakkaasti. Mikä vaikutus hankkeella on maisemaan, maiseman muutos. Huomioitava on myös, että kaikista vaihtoehdoista juuri Hujala 2 b vaihtoehtoon sosiaalisilta haitoiltaan suurin. Kaikilla vaihtoehdoilla on sosiaalisia vaikutuksia. Kertalouhinta-alueen koko on suunnitelmassa huomattava ja hankkeen vaikutusalue on suuri. Yva:ssa ei ole otettu riittävästi huomioon taloudellisia seikkoja, joita tämä hanke aiheuttaa alueen asukkaille, kiinteistöjen arvojen romahdus ja siitä johtuva kiinteistöverojen alennus kunnalle. Miten kiinteistöjä tarkkaillaan louhinnan aikana. (tärinä). Alueella on liito-orava havaintoja sekä muita suojeltavia eläimiä. Nämä seikat on otettava huomioon. Hankkeen vaikutusalueella on kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia. (esim. Ruskon kirkko). Liikenteen kasvusta johtuva esim. tärinä voi aiheuttaa vaurioita rakennuksille. Huomioitavaa on myös se miten ELY-keskus toimii tässä hankkeessa. Saavatko alueen asukkaat tasapuolista kohtelu ja otetaanko heidät vakavasti. Esimerkiksi, maanomistaja myönsi julkisesti, että hakkuut heinäkuussa 2014 aloitettiin juuri liito-orava havaintojen johdosta. Ely:llä oli tieto liito-orava havainnoista. Vehmaantien asukkaat pitävät tällä hetkellä hajupäiväkirjaa alueella olevan sikalan hajuista. Ely:n vastuuhenkilöllä on hyvin nuiva suhtautuminen koko asiaan.

88 kysyy, miten määritellään räjäytysten vaikutusalue. Alueella aikaisempi räjäytystyö sai ikkunat helisemään yli kilometrin päässä ja halkeamiakin on. Kuka valvoo räjäytysten aluekokoa ja kerralla räjäytettäviä määriä. Kaikki Vehmaantien rakennukset pitää katsoa ennen kuin räjäytykset alkavat.

89 ei puolla hanketta. Lähialueella on jo nyt paljon asutusta ja alueelle rakennetaan koko ajan lisää. Terminaalista aiheutuu häiritsevää melua lähialueiden asukkaille ja olettaisin myös ilman laadun heikentyvän. Nämä terveydelliset näkökohdat on otettava huomioon. Alueen tiet ovat jo nyt huonokuntoisia eivätkä kestä edes tämänhetkistä henkilöautoliikennettä. Teitä ei selkeästikään ole suunniteltu edes nykyisille liikennemäärille. Tiet ovat kapeita, valaisemattomia eikä niillä ole pyöräteitä. Koska lähialueet ovat lapsiperheiden suosiossa, liikkuu näillä pimeillä kapeilla teillä lapsia polkupyörillä tai kävellen. Alue on lähellä pohjavesialuetta. Jos kierrätysterminaali tulee näin lähelle asuinalueita, ei tulevaisuudessa voida välttyä konflikteilta terminaalin ja alueen asukkaiden välillä.

Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri ry toteaa, että kiviaineksen kierrätys on tärkeätä ja uusiutumattomia luonnonvaroja säästävää. Kallioiden ja muiden maa-aineisten ottaminen on yksi merkittävästä ympäristön turmelemisen muodoista. Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri sitä vastoin pitää meluselvityksiä puutteellisina. Yhden paikan kohdalla on käytetty impulssimaisuus-

korjausta (niin kuin kuuluukin), mutta kahden paikan kohdalla ei. Melutasot ylittyvät lähimmissä asuinrakennuksissa. Impulssimaisuuskorjaus lisää sitä ylitystä. Koska melutasot ylittyvät, olisi selvitysten tullut olla tarkempia. Nyt melu on arvioitu vain 2 metrin korkeudelle. Jos alueella on kaksikerroksisia (tai korkeampia) asuintaloja, olisi tullut selvittää myös melutaso ylempien kerrosten kohdalla. Kaksikerroksisessa omakotitalossa makuuhuone on usein yläkerrassa ja melu sen korkeudella voi olla selvästi 2 metrin korkeuden melua voimakkaampaa. Mahdollisessa ympäristölupavaiheessa tulisi vaatia tarkemmat meluselvitykset sekä suunnitelmat siitä, miten melutaso saadaan ohjearvojen mukaiseksi. Lähimmissä häiriintyvissä asunnoissa tulisi arvioida myös sisämelutaso sen tarkistamiseksi, että asumisterveysohjeen meluarvot eivät ylity. Luontoarvojen osalta luonnonsuojelupiirillä ei ole tiedossa sellaisia havaintoja, joita ei olisi selostuksessa tuotu esille. Alueilla on merkitystä paikallisesti rakentamattomina luonnonympäristöinä, metsä- ja kalliialueina, joita erityisesti vaihtoehto 2b vähentäisi Hujalassa.

90 vastustaa kierrätysterminaalin sijoittamista Ruskon Hujalaan seuraavilla perusteilla. Suunnitellun hankkeen melu- ja pölyvaikutukset olisivat suurimmat Ruskon Hujalassa. Alueen välittömässä läheisyydessä asuu satoja ihmisiä. Suojaetäisyydet ovat liian pienet ihmisten asutusta ajatellen. Selvityksessä mainitut suosituksetäisyydet ovat vanhentuneita. Ne eivät todellakaan ole enää ”tämän päivän tasalla”. Hänen perheessään kärsitään jo nyt hengitystiesairauksista (diagnosoitu astma, vaikeat allergiat), joten perheen terveystilanne pahenisi pölyhaittojen myötä. Kierrätysterminaalilla ja louhostoiminnalla on vaikutuksia alueiden pohja- ja pintavesiin sekä maa- ja kallioperään. Suurin riski on Ruskon Hujalalla, jossa pohjaveden haitta-ainepitoisuudet nousevat ainakin sen jälkeen kun louhos on jo täytetty. Luonnonympäristöön ja suojelualueisiin kohdistuvien vaikutusten suuruus on Hujalan vaihtoehdoissa suurinta. Luonnonsuojelu- ja muinaismuistoalueet ovat suunnitellun toiminnan välittömässä läheisyydessä. Alue on sekä kulttuurihistoriallisesti että luonnonarvoilla mitattuna arvokas. Myös kuntalaisten runsaassa käytössä olevat virkistysalueet, Karevansuo, Riviera ym., sijaitsevat lähellä. Lisääntyvä rekkaliikenne aiheuttaa vaaratilanteita kapealla ja huonokuntoisella tiellä (Ruskontie-Hujalantie). Tätä tietä ei todellakaan ole rakennettu raskaalle liikenteelle sopivaksi. Alueella liikkuu paljon lapsia ja tien varrelle on rakennettu myös uusi iso päiväkotikiukaan puolelle. Viihtyvyyshaitat; haju, melu, pöly, lisääntyvä liikenne, kasvavat todella suuriksi. Alueella asuvien ihmisten elämänlaatu heikkenee radikaalisti. Alueen tonttien ja talojen hinnat ovat laskeneet jo nyt riittävästi (sikalan hajuhaitat, Hujalan alueen louhostoiminta). Suunnitelmassa oleva kierrätys- ja louhostoiminta on vaikeuttanut Kajamon alueen tonttikauppaa. Suurimmat kärsijät ovat ne perheet, jotka ovat rakentaneet talonsa velkarahalla Maskun Kajamoon. Taloudelliset menetykset ovat todella suuria, jos hanketta aletaan toteuttaa. Kajamon alueelle, suunnitellun kierrätysterminaalin välittömään läheisyyteen, on rakennettu melkein sata uutta omakotitaloa. Tontit on myyty kalliilla ja aluetta on markkinoitu ”luonnonläheisenä paratiisina”. Myös Ruskon puolella asuvat kärsisivät samalla tavoin talojensa arvonalennuksesta. Sekä Ruskon kunta että Maskun kunta vastustavat kierrätys-terminaalien sijoittamista Hujalaan; kunnanhallitusten lausunnot ovat kielteisiä. Ruskon kunnan mielestä kumpikaan YVA-selostuksessa tarkastelluista Ruskon Hujalaan sijoitettavista vaihtoehdoista ei ole toteuttamiskelpoinen. Kuka asiasta päättävä haluaisi tämän kaltaisen toiminnan omalle takapihalleen loppuelämän ajaksi? Varsinais-Suomesta löytyy varmasti tarkoitukseen paremmin sopivia maa-alueita. Sellaisia, jotka eivät ole tiheän asutuksen ja arvokkaan kulttuurimaiseman välittömässä läheisyydessä.

92 ja 92 vastustavat Ruskon Hujalaan liittyviä vaihtoehtoja kokonaisuudessaan, eli mitään NCC Roads Oy:n suunnittelemaa toimintaa ei saa toteuttaa kyseiselle alueelle. Ensisijainen huoli on merkittävästi kasvava raskaanliikenteen määrä Ruskontiellä. Tie on kapea ja huonokuntoinen. Se on jatkuvasti rappiolla jo nykyiselläkin käytöllä. Niin autoilu kuin jalankulkukin muodostuu turvattomaksi Ruskontiellä, jos kuorma-autoliikennettä lisätään entisestään. Jo nykyiselläänkin meno on ajoittain aika villiä Ruskontiellä Maskun puolella, jossa ajetaan isoilla autoilla selvää ylinopeutta. Ruskontien varteen on lisäksi juuri rakennettu päiväkotikiukaan puolelle. He eivät usko toiminnasta tehtyihin meluselvityksiin, sillä ne perustuvat vain tietyn tyyppisiin laskentamalleihin. Melun kokeminen on kuitenkin subjektiivista ja akustiikan ammattilaisetkin ovat tietoisia laskentamallien ja raja-arvojen puutteellisuudesta. Lisäksi laskennassa on käsittäkseni huomioitu metsän melua vaimentava vaikutus. Metsäalue ei kuitenkaan ole tämän hankkeen

osapuolien hallinnassa, joten jossain vaiheessa "suojavyöhykkeen" puut tullaan aivan varmasti kaatamaan pois ja tällöin melu tunkee entistä voimakkaammin asuinalueille. Tällä hetkelläkin Maskun Kajamoon kuuluu jatkuvasti kivenmurskauksesta aiheutuvaa melua. Hujalan alueen välittömässä läheisyydessä Maskun puolella on Kajamon rakenteilla oleva laaja asuinalue. Kajamo on taajama-alueita, toisin kuin YVA-selvityksessä on virheellisesti todettu. Toiminnasta aiheutuvat melut, pölyt, päästöt ja liikenne vaikuttavat välittömästi Kajamon asuinalueen viihtyvyyteen. Samat vaikutukset koskevat tietysti myös Ruskon puolella asuvia. On siis pöyrityttävää, että tämän mittakaavan hanketta on edes lähdeetty selvittämään NCC Roads Oy:n toimesta Hujalan alueelle. Koemme tullemme petetyiksi Maskun ja Ruskon kunnan sekä ELY-keskuksen puolelta, jos tämä hanke etenee missään muodossaan toteutukseen. Uskon, että muutkin Kajamon asukkaat jakavat ajatukseni. Kajamoon alkuvaiheessa rakentaneilla perheillä ei ole ollut minkäänlaista tietoa, että tämän tyyppistä hanketta oltaisiin edes suunnittelemassa alueen viereen. Nyt siitä mainitaan Maskun kunnan tonttimyynnin yhteydessä. Arvatenkin kukaan täysijärkinen ei ole ryhtynyt alueelle rakentamaan tai edes ostanut tonttia, kun tällaista hanketta pidetään vireillä. Tämä hanke on siis jo nyt vaikuttanut erittäin haitallisesti Kajamon asuinalueen kehitykseen, sillä aluetta ei saada rakennettua valmiiksi ennen kuin tällainen älyttömyys (NCC:n hanke) on lopetettu. Hankkeen toteutuessa tulevaisuuden pelkona on lisäksi jo rakennettujen kiinteistöjen arvon romahtaminen, sillä ei kukaan halua asua moisen tuotannon vieressä. Lisäksi jos hanke toteutuu, niin louhinnan jälkeen jättämä tasanko tuskin jätetään käyttämättä, vaan siihen rakennetaan lisää teollisuutta. Tämä taas ylläpitää jatkuvaa liikennekuormitusta. Yhtenä pelkona on myös Hujalan alueen omistavan tahon mahdolliset pyrkimykset laajentaa alueelle nykyistä sikalatoimintaansa. Nykyiselläänkin sikalan hajuntorjunta on ollut aika ajoittain huonolla tolalla ja sikalan hajut ovat levinneet hyvin voimakkaana heidän asuinalueen.

93 vastustaa kierrätysterminaalin perustamista Ruskon Hujalaan. Hän asuu melko lähellä (alle 500m) ko. paikkaa ja melu- ja pölyhaitat ovat merkittävät omakotitalo alueellemme. Omakotitaloalueemme sijaitsee Maskun Kajamossa, joka on lähin asuinalue terminaalin lähetyvillä, alueelle on kaavoitettu n. 90 tonttia. Lisäksi Ruskontie on erittäin huonokuntoinen, kapea ja vaarallinen raskaalle kuorma-auto- ja yhdistelmäajoneuvoliikenteelle. Paikka soveltuu erittäin huonosti suunniteltuun käyttöön.